

KŐBÁNYAI CSODAPÓK ÓVODA
1104 Budapest, Mádi utca 127.

Tel: (06-1) 431-99-36 Tel/fax: (06-1) 260-33-62
Internet: <http://w3.enternet.hu/csodapok> <http://www.csodapokovoda.kobanya.hu>
email: csodapok@enternet.hu csodap@citromail.hu

Iktatószám:

JÓVÁHAGYOM!

2013. augusztus 29.

Cseh Sándorné sk.

óvodavezető

„DERŰSEN, TEVÉKENYEN”

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ.....	4
I. GYERMEK-ÉS ÓVODAKÉPÜNK.....	5
1.) GYERMEKKÉPÜNK.....	5
2.) ÓVODAKÉPÜNK.....	6
a) Környezeti jellemzők.....	6
b) Óvodai nevelésünk célja.....	7
c) Kiemelt nevelési elveink.....	7
d) Pedagógiai céljaink meghatározásának kiindulópontjai.....	8
II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI.....	9
3.) AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA.....	9
a) Az egészséges és biztonságos környezet, életmód biztosítása.....	10
b) Gondozás, a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.....	11
c) A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, a betegségek megelőzése.....	12
4.) ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA.....	15
a) Nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodai életben.....	15
b) Pozitív érzelmi kapcsolatrendszer kialakítása.....	16
c) Hagyományörzés, megemlékezés ünnepeinkről.....	18
d) Integráció.....	21
5.) AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	22
a) Az óvoda pedagógusainak, nevelést segítő és egyéb alkalmazottak feladatai.....	23
b) A pedagógus és a gyermek kapcsolatából adódó feladatok.....	24
6.) A NEVELÉSI FOLYAMATOKAT SEGÍTŐ SZAKEMBEREINK.....	25
a) Az óvodapszichológus.....	25
b) A fejlesztőpedagógus.....	26
c) A pedagógiai asszisztens.....	27
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	28
7.) JÁTÉK.....	28
a) A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.....	28
b) A különböző játékfajták jelentősége a fejlődési folyamatban fejlesztése.....	30
c) Játék személyiségfejlesztő hatásának felhasználása.....	33
8.) A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	34
a) Ismeretek elsajátítása, játékos, cselekvéses tanuláson keresztül.....	35
b) A tanulás megszervezése.....	35
c) Óvoda-iskola átmenet elősegítése.....	37
9.) MOZGÁS.....	38
a) A szabad, spontán mozgás feltételeinek biztosítása.....	38
b) A különböző mozgásformák megismertetése és gyakoroltatása irányított mozgástevékenységek, szervezett tornatermi-tornatéri, udvari mozgás során.....	39
10.) ESZTÉTIKAI NEVELÉS.....	41
a) Verselés, mesélés.....	42
b) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	44
c) Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	46
11.) KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	49
a) Érzelemgazdagítás a természethez, a természetvédelemhez kapcsolódó és hagyományörző tevékenységekkel.....	52
b) Hagyományos ünnepek, jeles napok, népi mesterségek a nevelési év során.....	54
12.) MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	57
a) Önkiszolgálás.....	58
b) Közösségért végzett tevékenységek.....	58

IV. PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE	60
13.) TÁRGYI FELTÉTELEK	60
14.) SZEMÉLYI FELTÉTELEK	61
15.) ÓVODÁNK KAPCSOLATAI.....	62
a) <i>Család</i>	62
b) <i>Bölcsőde</i>	63
c) <i>Iskola</i>	64
V. GYERMEKVÉDELMI KONCEPCIÓ A PP MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ	65
VI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	67

BEVEZETŐ

Nevelő munkánkat 1999. szeptember hónaptól a „Derűsen, tevékenyen” Helyi Óvodai Pedagógiai Programunk (a továbbiakban: PP) alapján végezzük, melyet a 363/2012. (XII. 17.) Kormány Rendelet mellékleteként kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (a továbbiakban: OAP) alapján módosítottunk.

A módosítás során mottóul Gárdonyi Géza idézete szolgált:

„Javításra idődet ne sajnáld.
A javítás is alkotás. Gyöngy, gyémánt,
ha csak borsónyi is, értékesebb magánál
a koronánál.”

A törvényi változások és új nevelési módszerek megismerése szükségessé tette a programunk felülvizsgálatát, napi életünkhöz történő igazítását, módosítását. A módosítások kidolgozásánál figyelembe vettük:

- az OAP 2012. évi módosításait;
- a módosított Alapító Okiratot, ebből adódó fenntartói elvárásokat (esélyegyenlőség, integráció, tehetséggondozás);
- KOMP nevelési módszer részleges adaptációját;
- minőségi munka iránti elkötelezettségünket;
- gyakorlatban szerzett tapasztalatainkat;
- rendszerszemléletünk fejlődését.

Óvodai nevelésünk során törekszünk, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartására, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A programunk kiemelt területe - módosításaival együtt - továbbra is a hagyományőrzés, a népi mesterségek megismertetése és gyakoroltatása, a természetes anyagok felhasználása, az egészséges életmód szemléletének megalapozása, továbbá a környezettudatos szemléletformálás. A mindennapi tevékenységeink során igyekszünk biztosítani a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – megillető gondoskodást, különleges védelmet. Óvodai nevelésünkben teret engedünk az innovatív pedagógiai törekvéseknek. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, mely figyelembe veszi a gyermekek érdekeinek védelmét, hátránycsökkentő szerepét. Az OAP-nak való megfelelés mellett az Alapító Okiratunkban meghatározott SNI gyermekek nevelési elvárásainak is igyekszünk megfelelni.

Saját arculatunkat megőrizve, nevelési elveinket korszerűsítve és a gyakorlatban alkalmazva, változatos tevékenységeken keresztül segítjük elő a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében, életkori sajátosságainak megfelelő, egyénenként változó személyiségük kibontakoztatását.

Nevelőközösségünk bízik abban, hogy nevelőmunkánk a módosított pedagógiai programunk megvalósításával még hatékonyabb, eredményesebb lesz, továbbra is megőrizzük gyermekeink és szüleik elégedettségét.

I.

GYERMEK-ÉS ÓVODAKÉPÜNK

1.) Gyermekképünk

„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős
jó ítéletű, értelmes, tette kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a közösségen, méltányosságon és
jó akaraton épülhet.”

Szent-Györgyi Albert

Intézményünkben a gyermekközpontú, gyermekekre figyelő, befogadó szemlélet a meghatározó. Elsődleges szempontnak találjuk, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, és szociális lény is egyszerre. Nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek fejlődő személyiségét együttesen meghatározó tényezőkre: a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatásokra; a genetikai adottságokra; és az érés sajátos törvényszerűségeire. Nevelési rendszerünk fontos elemének tartjuk, hogy a gyermekek életkoronként változó testi és lelki szükségleteit kielégítsük. Szem előtt tarjuk, hogy a személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi – és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Minden gyermek számára biztosítjuk, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, ezáltal a meglévő hátrányai csökkenjenek. A gyermekeket úgy szeretnénk nevelni, hogy törekedjenek az egészséges életvitelre, szeretettel forduljanak embertársaik felé. Legyenek toleránsak, előítélet mentesek, fogadják el és fogadtassák el a különbözőségeket, legyenek segítőkészek, és képesek elfogadni a segítséget. Legyenek kreatívak, harmonikus személyiségűek, pozitív szemléletűek, óvják környezetüket és ápolják nemzeti hagyományainkat, értékeinket.

2.) Óvodaképünk

a) Környezeti jellemzők

Óvodánk 1976-ban épült Kőbányán, fenntartónk, a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat. Az Alapító Okirat alapján 4 csoporttal, a törvényi előírásoknak megfelelően 100 férőhellyel üzemelünk. A csoportok szervezését a gyerekek életkora, aktuális fejlettsége, valamint az óvodába jelentkező gyerekek száma, neme, szülői igények befolyásolják.

Családi házakból, lakótelepi panellakásokból, igényes kivitelű sorházakból, társasházakból kerülnek a gyerekek intézményünkbe. A környezetünkben épült és épülő lakóparkok fiatal családjai bizalommal hozzák óvodánkba gyermekeiket. Intézményünk zöldövezetben, jó levegőjű, viszonylag csendes környezetben található. A közeli parkokat kihasználva a gyermekeink nagy területen mozoghatnak, sétáink alkalmával megismerkedhetnek a környékünkön található nevezetességekkel. Gyakran látogatjuk meg a szomszédos parkokat, nevezetesebb épületeket, az újhegyit, ahol közelebbi kapcsolatba kerülnek az állatokkal, növényekkel, műemléképületekkel. Minden csoportunk tágas, változatos, növényekkel teli udvarrészrel rendelkezik, melyet az időjárástól függően optimálisan ki is használunk. A környezetből adódó nevelési helyzetek és tevékenységek segítik a környezettudatos magatartás kialakítását, környezetünk védelmét, mindennapi alkalmazását.

Az épület emeletén 4 tágas, világos csoportszoba, vizesblokkok, öltözők biztosítják a gyermekek kényelmét.

Az udvarunkon négy elkülönített játszóterület, fedett játszóház, gumitéglás terület, zuhanyozásra használható vizes medencék, homokozók segítik a gyerekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését, edzését.

Óvodánk név és szimbólumválasztása kifejezi kézműves – és hagyományőrző tevékenységeinket. Minden gyermekcsoportnak van jelképe, hagyománya, szokásrendszere, mely alapvetően az óvodánkban elfogadott nevelési elvekre, szokásszabályokra épül.

b) Óvodai nevelésünk célja

Óvodánk, a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől, az iskolába lépéséig. Az óvodában, biztosítjuk a törvények által meghatározott funkciókat, segítjük a gyermekeket a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételeinek elérésében.

Óvodai nevelésünk során alapelvünk, a gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése. Nevelésünk során elősegítjük gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük teljes kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését. Támogatjuk az iskolai közösségbe történő beilleszkedését, az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütemük figyelembe vételével.

Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, melyben minden óvodai dolgozónak van feladata a mással nem helyettesíthető játék, és az egyéb tevékenységek során.

Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Migráns gyermekeink nevelésében segítséget nyújtunk az önazonosság megőrzéséhez, erősítéséhez, ápolásához. Társadalmi integrálódásukhoz egyéni segítséget nyújtunk a magyar nyelv megtanításában, használatában.

Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerére és tárgyi környezetére, nevelőtestületünk pedagógiai szemléletére, elősegíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodánk feltételrendszere, nevelési hatásai, szokásrendje elősegíti, hogy gyermekeink egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek a környezethez való alkalmazkodásra. A tevékenységeken keresztül fogékonyá válnak az épített és az élő természet, a hagyományok és a népi mesterségek megismerése, védelme és megbecsülése iránt.

Derűs légkörben biztosítjuk testi, érzelmi fejlődésüket, célzott és differenciált képességfejlesztéssel segítjük elő az óvoda-iskola átmenetet.

Az integráció megvalósításával törekszünk a hátrányos helyzetű (a továbbiakban: HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (a továbbiakban: HHH), gyermekek befogadására, elfogadtatására.

A fenntartói elvárásoknak megfelelően törekszünk az integrált nevelés biztosítására kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési (*autista*), az integráltan nevelhető-oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására a szakértői bizottság véleménye alapján.

c) Kiemelt nevelési elveink

Helyi nevelési elveinket azok a tevékenységek határozzák meg, melyeket kiemelt feladatként kezelünk, és önálló arculatunkat is adják.

Ezek az alábbiak:

- az óvodában dolgozó felnőttek **pozitív modellképe** az egészséges életmód kialakításában, az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelésben,
- identitásunk megőrzésében, a gyermekek és a szülők számára is útmutatást ad;
- **gyermekközpontúság** a szeretetteljes, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó derűs óvodai légkör megteremtése, melyből kitűnik, hogy minden a gyermekért, az ő érdekében történik;
- **humanizmus**, melyen a segítőkészséget, tiszteletet, szeretet, toleranciát a gyermek, egymás és a szülők személyiségének az emberi méltóságnak az elfogadását és megbecsülését, a különbözőségek elfogadását értjük;
- az **óvodapedagógus tudatos, tervszerű munkája**, amely a gyermeki aktivitásra, érdeklődésre és a szabad részvételére épít és alkalmazkodik a gyermek személyiségéhez.
- a **kölcsönös kommunikáció**, mely együttműködésre, kapcsolatteremtésre, megértésre épít a gyerekek beszédfejlesztése érdekében;
- a mással nem helyettesíthető **játék elsődlegességének** biztosítása, a feltételek megteremtése egész nap folyamán;
- az **esélyegyenlőség, tehetség gondozás, hátrány csökkentés** a mindennapi tevékenységek, a kézműves, és a mozgásos műhelyek vezetése és gyakoroltatása közben;
- a **rendszeres, egészségfejlesztő mozgás biztosítása**, a gyerekek életkori sajátosságaiból fakadó mozgásigény kielégítése.

d) Pedagógiai céljaink meghatározásának kiindulópontjai

Óvodai Nevelési Programunk a gyermekek, a szülők, a nevelőtestület igényeinek, javaslatainak figyelembe vételével készült, tükrözi szemléletünket és feltételrendszerünket.

Saját arculatunkat megőrizve, a gyermekek harmonikus személyiség fejlődését elősegítve változatos tevékenységet és programot, biztosítunk óvodásainknak.

- egészséges életmódra nevelésen belül feladatunk a rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás biztosítása, melynek során egész nap változatos eszközöket biztosítunk az öltözőben, a csoportszobában, az udvaron egyaránt;
- a középső és nagycsoportosok részére heti egy alkalommal játékos tornatermi tornát biztosítunk, a gyermeki szükségletek kielégítése érdekében;

- a komplex esztétika eszközeivel a környezet kultúrájának alakítása, megóvása, környezettudatos szemléletformálás, az esztétikai érzelmek megalapozása az önazonosság átörökítése érdekében;
- nemzeti kultúránk, hagyományaink erősítésére a szép magyar nyelv ápolása, őrzése, a kézművesség gyakoroltatása a mindennapok során és műhelyfoglalkozások keretében, népi gyermekjátékok, néptánc tanítása, mely a különböző képességű gyermekek fejlesztését egyaránt szolgálja;
- hagyományőrző, valamint közös „Zöld” jeles napjaink, ünnepeinkhez kötődő programjaink segítik a közösségi érzés fejlesztését, az összetartozást, dolgozóknak, gyermekeknek, szülőknek egyaránt.

II.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Óvodai nevelési feladataink megvalósítását szakképzett óvodapedagógusok és technikai dolgozók alkalmazásával biztosítjuk az óvodai tevékenységek során, az összehangolt munka garanciát jelent az óvodai nevelési feladatok megvalósulásához.

A személyi feltételek mellett a tárgyi feltételek, az épület, az egyéb helységek és az udvar berendezésének, egyéb eszközök beszerzését az eszköznorma elvárásai és az óvoda éves terve alapján fejlesztjük.

A tárgyi eszközöket a gyermekek számára biztonságosan, a mindennapi használatok szerint helyezzük el az óvoda helységeiben. A gyermekek biztonságára való odafigyeléssel kell ezeket használni, melyért a csoporttal dolgozó felnőttek a felelősek. Az óvodai nevelésünk feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek ki-elégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása;
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása;
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.) Az egészséges életmód alakítása

Egészséges életmódra nevelésünk célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, differenciált segítségnyújtás a kiemelt figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű (*autista*) gyerekek számára.

Feladatok:

- egészséges és biztonságos környezet, életmód biztosítása;
- gondozás, a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; a balesetek megelőzése.

a) Az egészséges és biztonságos környezet, életmód biztosítása

Óvodánk feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

A csoportszobák falai világosak, ablakai nagyok, melyek a természetes fény besugárzását segítik, biztosítva a megfelelő, többszöri levegőcserét. A fűtési idényben párologtatóval és levegőszűrővel biztosítjuk a megfelelő páratartalmat, az ideális hőmérsékletet.

A berendezési tárgyak esztétikusak, könnyen mozgathatóak, a gyermek testméreteinek megfelelnek. Arra törekszünk, hogy minél több természetes anyagból készült tárggyal vegyük körül a gyerekeket, ezzel is formálva ízlésvilágukat. Minden csoportszobában van nagyméretű tükör, melyben életnagyságban láthatják magukat, társaikat, körülöttük lévő tárgyakat.

A csoportszobákban, öltözőkben rendszeresen használunk mozgásfejlesztő eszközöket is. Külön figyelmet fordítunk a kézműves, az élő és természetsarok kialakítására, hozzáférhetőségére. Az itt elhelyezett növények, tárgyak megválasztásakor ügyelünk az allergiás megbetegedések kiküszöbölésére.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége biztosítja a kényelmes öltözés, vetkőzés feltételeit.

A mosdóban, megfelelő méretben elhelyezett eszközök segítik szükségleteik kielégítését, a higiéniai szokások rögzülését.

Az óvoda udvarának kialakítása a gyermeki tevékenységek sokféleségét szolgálja.

Tárgyi felszereltségünket folyamatosan felülvizsgáljuk, lehetőségeinkhez mérten fejlesztjük (homokozók, mászóakák, tornaszerek, babaházak, hinták). Ivókút, zuhany, áll a gyermekek rendelkezésére.

A homok rendszeres cseréje, valamint gyakori locsolása, lazítása, a gyermekek egészségének védelmét biztosítja.

Az udvaron árnyékos és napos játszórész, füves, gumitéglás és betonos rész egyaránt található.

A környezettudatos magatartás megalapozásához, a rendszeres növényápoláshoz, állatgondozáshoz szükséges eszközök minden csoport részére biztosítottak, mellyel a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat is alakítjuk.

b) Gondozás, a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

A napi életritmus, a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra.

A helyes életritmus kialakításában kérjük az óvoda védőnője és gyermekorvosa segítségét a családok meggyőzéséhez. Erre épül a napirendünk.

Napirendünk

Idő	Tevékenység
06.00 – 07.00	Játék, szabadon választott tevékenység.
07.00 – 08.00	Játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, népi kismesterségek gyakorlása.
08.00 – 08.45	Testápolás, étkezés.
08.45 – 10.00	Játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, népi mesterségek gyakorlása, differenciált fejlesztés.
10.00 – 11.40	Mozgásos tevékenység. Öltözködés, levegőzés – játék az óvoda udvarán. Közös énekes, mozgásos játékok. Séta.
11.40 – 13.00	Testápolási tevékenységek, naposi munka, étkezés.
13.00 – 15.00	Mese, altatózene hallgatása, pihenés, alvás, csendes tevékenységek nem alvó nagyoknak.
15.00 – 16.00	Testápolási tevékenységek, étkezés.
16.00 – 18.00	Játék, szabadon választott tevékenység, mozgásos percek, népi mesterségek gyakorlása, differenciált fejlesztés.

A **táplálkozás** a növekedés és a fejlődés elengedhetetlen feltétele. Gyermkeink napi tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják, ezért az élelmezésvezetővel rendszeresen konzultálunk a megfelelő tápanyag-összetételről, az étrend változatosságáról, az ételallergiás gyerekek speciális étrendjéről.

A szülőket a központi faliújságon tájékoztatjuk a heti étrendről.

A mindennapi gyümölcs, zöldségfogyasztás segíti a gyermekek egészséges táplálkozás iránti igényének kialakítását, formálja a szülők szemléletét, és figyelmét. Egész nap folyamán biztosítjuk a szükség szerinti folyadékpótlást.

Az étkezések önkiszolgálással, illetve naposi munkával valósulnak meg. Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, az evőeszközök helyes használatára, a megfelelő testtartásra, kulturált étkezésre. A tízórai fogyasztása folyamatosan történik egyeztetett időhatáron belül. Ösztönözzük a gyermekeket az étel megkóstolására, de nem kényszerítjük elfogyasztására.

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét és igényeinek kialakulását szolgálja. (WC használat, mosakodás, kéztörölés, fésülködés, fogmosás, zsebkeendő használat). Szokássá válásukat segíti a felnőtt és a gyermek közötti meghitt, segítő kapcsolat. Fontos, hogy megismerjük a különböző családi háttérből érkező gyermekek higiénés szokásait, ennek figyelembe vételével nyújthassunk segítséget. Az intimitást a gyermek, az óvónő és a dajka személyes, jó kapcsolata segíti biztosítani. A gátlás feloldása érdekében az első naptól differenciált segítséget nyújtunk a gyerekeknek.

Az **öltözködés** a test védelmét, kényelmét szolgálja. A gyermek komfort érzetének biztosítása szempontjából lényeges az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, mely egyben esztétikus, könnyen kezelhető és a szabad mozgásban nem akadályozza.

Szükséges, hogy legyen benti játszóruha, váltócipő, váltó fehérnemű, torna felszerelés, melegítő.

A gyermekek **pihenés, alvás** igényének egy részét az óvoda elégíti ki. Ehhez tiszta levegőre, ágyneműre, pizsamára, nyugalomra van szüksége. A nyári melegben ebéd után lezuhanyozva, megfelelő körülmények között pihenhettek.

A **csendes hangvétel, a kedvenc alvójáték**, az otthonhoz kapcsolódó tárgy erősíti a gyermek biztonságérzetét, megkönnyíti a beilleszkedést.

A nem alvó, korábban ébredő **nagycsoportos korú** gyermekeknek lehetőséget nyújtunk a csendes tevékenedéshez, kézműves technikák gyakorlásához.

A mindennapi **szabadban történő mozgás** nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. Belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, örömmel végez.

A gyermek mozgásigényének kielégítését változatos tevékenységekkel biztosítjuk, elsősorban az udvaron, a csoportszobában, öltözőben, tornatérben. Alkalmanként a közeli parkokat is igénybe vesszük. A nagyobb teret igénylő sporttevékenységek, mozgások kielégítésére a középső- és nagycsoportos gyermekeket hetente egy alkalommal tornaterembe visszük, melyhez tornafelszerelést kérünk.

c) A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, a betegségek megelőzése

Az egészségnevelési programunkat a pedagógiai programunk tartalmazza az egyes fejezeteiben, a témához kapcsolódóan részletesen.

Az egészséges életmód kialakítása, a mozgás megszerettetése az óvoda alkalmazottainak példamutatásán keresztül valósul meg.

A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás segít a betegségek megelőzésében, növeli az ellenálló képességet, ezért az időjáráshoz igazodva szervezünk játékokat, különféle tevékenységeket a friss levegőn.

A gyermekek életkorának megfelelően fejlesztjük keringési, mozgató, légzési rendszerük, valamint csont és izomrendszerük teherbíró képességét, elősegítjük a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését.

Gondot fordítunk a balesetek megelőzésére, külső helyszíni foglalkozások előtt balesetvédelmi oktatást tartunk. Az ennek ellenére előforduló kisebb sérülések ellátásához minden csoport részére elsősegélynyújtó felszerelést biztosítunk, írásban is tájékoztatjuk a szülőt a történetekről. A beteg gyermek külön bánásmódot, törődést igényel, értesítjük a szülőt és érkezéséig elkülönítve gondozzuk.

A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, a higiénés szabályok pontos betartásával, rendszeres fertőtlenítéssel igyekszünk elkerülni.

A veleszületett rendellenességek és neurotikus tünetek felismerésére valamint a sajátos nevelési igényű gyerekek neveléséhez és fejlesztéséhez szakember segítségét kérjük (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, gyermekorvos, Nevelési Tanácsadó, utazó gyógypedagógus).

Megfelelő szakemberek bevonásával végezzük speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatainkat, melyet minden esetben a szülő és az óvoda-pedagógusok együttműködése jellemez. A megfelelő szakemberekkel együttműködve törekszünk a minél szorosabb kapcsolat kialakítására.

A nyári időben sokat játszhatnak mezítláb a szabadban, jó idő esetén, az óvoda udvarán pancsolhatnak, sarazhatnak, zuhanyozhatnak a gyermekek kedvük szerint. A csoportszobában és az udvaron is alkalmazzuk a láb- és tartásjavító tornát a mindennapi tevékenységek közben is, melyekkel az egyéb képességeket kívánjuk fejleszteni.

Alapelveink:

- a tevékenységek megszervezése során esélyegyenlőséget teremtve alkalmazkodunk a gyermekek egyéni fejlődésének üteméhez, a kiemelt figyelmet igénylő, és sajátos nevelési igényű (*autista*) gyermekekre;
- törekszünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására;
- igyekszünk felhasználni a családlátogatások, óvodai nyíltnapok során szerzett tapasztalatokat;
- biztosítjuk a szabad levegőn való tartózkodást, mozgást, természetbeni kirándulást;
- gondot fordítunk a rendszeres gyümölcs, zöldség fogyasztására.

Fejlődés követelményei az óvodáskor végére:

- a gyermekek jussanak el az első alakváltozáshoz, változzanak meg testarányaik, kezdődjön meg a fogváltás;
- testük arányosan legyen fejlett, teherbírásuk növekedjen;
- szándékosan irányítsák mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését.
- a testápolási szokásoknak megfelelően használják teljesen önállóan, felszólítás nélkül a WC-t, fésülködjenek, tisztálkodjanak és mossanak fogat;
- a tisztálkodási eszközökre vigyázzanak, tegyék helyére azokat, zsebkendőjüket önállóan használják, majd szemetesbe dobásuk után mossanak kezet;
- döntsék el önállóan, hogy mennyi ételt fogyasztanak, töltsenek önállóan folyadékot a kancsóból;
- esztétikusan terítsenek, kulturáltan étkezzenek, készségszinten használják az evőeszközöket, étkezés közben halkán beszélgessenek;
- teljesen önállóan öltözzenek, vetkőzzenek, a ruhájukat gombolják ki-be, tegyék polcukon a megfelelő helyre, cipőjüket fűzzék és kössék be;
- a környezetükben igyekezzenek helyére tenni az eszközöket, tartsanak rendet a csoportszobában, öltözőben;
- ügyeljenek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre való törekvés.

Eszközök:

- szappan, fésű, körömkefe, fogmosó készlet, törölköző, WC papír;
- étkezéshez esztétikus étkészlet, terítők, rozsdamentes evőeszközök és tálalóedények, szalvéta;
- pihenéshez kényelmes fektetők több váltás ágyneművel;
- óriás méretű tükör a csoportszobában;
- a növény- és állatgondozáshoz szükséges eszközök;
- sportszerek;
- kézműves anyagok és eszközök.

4.) Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodába kerülés pillanatától kezdve törekszünk az érzelmi biztonság, otthonosság, állandó értékrend megteremtésére, a szeretetteljes légkör kialakítására. Az első napok közös élményeivel, játékaival segítjük az új környezet megismerését, megszerettetését.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján, óvodai hagyományaink és a néphagyományok közös megünneplésével.

Az óvodai szokás és normarendszer a gyermekek biztonságérzetét szolgálja, a segítőkészség, önzetlen segítségnyújtás, figyelmesség biztosításával. Az erkölcsi és érzelmi nevelésre komoly hangsúlyt fektetünk, mert ez alapozza meg a személyiség szocializációját, segít a családoknak az értékek mentén történő nevelésben, és kapaszkodót nyújt a világban való eligazodáshoz.

A hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy megismerjék szűkebb és tágabb épített és élő környezetüket. Ennek érdekében igyekszünk évente egy-két alkalommal közös, szülői kirándulásokat, jeles „zöld” ünnepekhez kapcsolódó programokat szervezni.

A kiemelt figyelmet igénylő, és sajátos nevelési igényű (*autista*) gyerekek esetében is kiemelt figyelmet fordítunk, a családdal való együttműködésre, és a segítő szakemberek bevonására, figyelembe véve a társas és érzelmi készségek területén gyakran megmutatkozó eltérő viselkedésformákat.

Kiemelt figyelmet fordítunk a tehetségesnek mutakozó gyermekek számára a tehetségük kibontakozásához. Biztosítjuk a megfelelő helyet és időt a differenciált kézműves tevékenységekhez.

Feladatok:

- Nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodai életben.
- Pozitív érzelmi kapcsolatrendszer kialakítása, ápolása.
- Hagyományőrzés, megemlékezés ünnepeinkről, közös családi munkadélutánokon, rendezvényeken.

a) Nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodai életben

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek érzelmi kötődését az óvodához.

A befogadást megelőzően szülői értekezletet tartunk, a leendő óvodásokat meglátogatjuk otthonukban és a bölcsődében.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával, együtt játszanak óvodánk udvarán, csoportszobáinkban.

A befogadás ideje alatt alapozzuk meg az egységes szokás- szabályrendszert, melynek elvárásait a csoportnaplókban rögzítünk. Differenciált segítséget nyújtunk ezek mielőbbi elsajátításához.

Ebben az első héten egész napi jelenlétével, mindkét óvodapedagógus részt vesz a dajkával együtt. A gyermekek kedvenc játékaikat, biztonságérzetüket, fokozó tárgyait magukkal hozhatják.

Személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal oldjuk a gyermekek feszültségét. Ezen időszak alatt a tervezetteknek megfelelően végzik a tevékenységeket, melyeket sok érzelmi megerősítéssel, türelemmel, játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A különböző tevékenységeket szemléletesen mutatjuk be, a fokozatosság elvének figyelembe vételével ügyelünk a segítségnyújtás megfelelő időpontjára és mértékére.

Lefekvésnél nyugodt légkört teremtünk mesével, altatókkal, nyugtató relaxáló zene hallgatásával, simogatással.

A családi légkör megteremtésével elősegítjük a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A vegyes csoportokban a rokonok és a testvérek együtt lehetnek. Épületen belül lehetővé tesszük a testvérek részvételét születés- és névnap megünneplésében, a megnyugtatás, beilleszkedés elősegítése érdekében.

A közös tevékenységek az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben fejlődik egymáshoz való viszonyuk, szociális kapcsolatuk. Óvodai nevelésünk eredményeképpen a gyerekek értsék meg és fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól. Fogadják kellő toleranciával, megértéssel a „másságot”.

A gyermekeknek lehetőségük van minél többször érdeklődésüknek megfelelően tevékenységet választani (mozgás, kézművesség, énekes játék, mese-vers, drámajátékok). Ennek érdekében biztosítjuk a csoportok közötti átjárhatóságot az udvaron is. Az óvodások és az idősebb (iskolás) gyerekek találkozásának lehetőségét alkalmanként biztosítjuk (Mikulás, Karácsony, Csodapók Nap).

b) Pozitív érzelmi kapcsolatrendszer kialakítása

Az óvodai nevelésünk során a családi nevelés szokásait kiegészítve segítjük a gyermekek pozitív kapcsolatainak kialakulását, az óvodai társakhoz, felnőttekhez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakulását.

Biztonságuk kialakulásában kiemelkedő a szerepünk, irányítói és egyben társai is vagyunk a gyermekeknek, épp ezért követendő és minta értékű magatartásunk.

Arra törekszünk, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, pozitív érzelmi töltés jellemezze. Óvodánk valamennyi dolgozója legyen

gyermekszerető, barátságos, őszinte, határozott, következetes, toleráns, tehát minta a gyermekek számára.

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, ésszerű, biztonsági korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabnunk, hogy az adott korosztály védelmét szolgálja.

A helyes viselkedés kialakítása alapvető célunk, melyet az egységes, megalapozott, következetes a célnak megfelelő, egyeztetett, rugalmas szokásrend betartásával és az egyéni bánásmód alkalmazásával érünk el leghatékonyabban.

A gyermekek a természetes társas kapcsolataiban – mint önálló egyéniségek – találják meg helyüket a közösségben, válják igényükké a csoporttal való együttműködés, tevékenykedés.

Az óvodapedagógusok változatos tevékenységrendszerben olyan szituációkat teremtenek, amelyekben, a gyermek választásaiban, döntéseiben, a helyzet megoldásokban való tájékozódása során meg tanulja irányítani saját érzelmeit, teret engedve önkifejező törekvéseinek. A vegyes csoportok adta lehetőségeket maximálisan kihasználjuk a közösségi érzés, összetartozás, toleráns viselkedés erősítése érdekében.

A kisgyermek az érték közvetítést érzelmileg élük át. Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban nyilvánul meg, illetve néhány együtt-élési szabály betartásában, szokás és normarendszer megalapozásában, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű – (*autista*) és az egyéb okból kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

A gyermekek neveléséhez meg kell teremtenünk a jó kapcsolatot a szülővel, szakmai segítővel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez.

Tájékoztató füzetünkben megfogalmazzuk „etikai kódexünket”, melyben az elvárásokat, az elfogadható és nem megengedett viselkedési formákat szabályozzuk gyermekek és felnőttek között. Ezt a biztonságos eligazodás, őszinte kapcsolatok érdekében rendelkezésre bocsátjuk.

A példamutatás fontos eszközével kívánjuk megvalósítani, hogy gyermekeink megtanulják, betartsák az együttélés szokásait, szabályait, alkalmazkodó képességük alakítására és a követelmények következetes betartására törekszünk.

Arra törekszünk, hogy az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése legyen modell értékű. A pozitív attitűd, érzelmi kapcsolatrendszer kialakításának, mely gyermek-gyermek; és felnőtt-gyermek (óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek) között jön létre, a bizalom megszerzésén, egymás tiszteletén alapul.

Fontossági sorrendet nem kívánunk felállítani, de lényegesnek tarjuk, valljuk az alábbiakat:

- a gyermekek tisztelettel forduljanak társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt, törekszünk nevelési szemléletünkben erősíteni a különbözőségek elfogadását, tiszteletben tartását, mely egy közösségen belül elengedhetetlen;
- a mindennapi együttélés megköveteli a kölcsönös segítségadást, a társak, a csoport örömeiben való osztozást, bánatában a vigasztalást;
- az egymás iránti figyelmesség, türelem, önfegyelem a nyugodt légkör alapja;
- a konfliktushelyzetek megoldására való törekvés egy hosszú folyamat, melyben az óvodapedagógus mindig jelen van, de mind kevesebb irányítással elérjük, hogy a gyermekek képessé váljanak az önálló megoldásra;
- minél jobban alakul önértékelésük, annál fejlettebb kudarctűrő képességük;

Speciális ismereteket, sajátos törődést igényel a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló gyermek, aki kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy kiemelkedő képességű, esetleg sajátos nevelést (*autista*), is lehet. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, utazó gyógypedagógus) közreműködését is igénybe vesszük.

A sajátos nevelési vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

c) Hagyományőrzés, megemlékezés ünnepeinkről

Kézműves és hagyományőrző tevékenységeinket a mindennapokban gyakorolhatják a gyerekek, ahol természetes anyagokkal és változatos technikákkal ismertetjük meg őket. A technikákat a szülőkkel is megismertetjük munkadélutánok alkalmával. Heti rendszerességgel műhelyfoglalkozásokat szervezünk, ahol mikro csoportos szervezésben lehetőség nyílik a technikák alaposabb elsajátítására. A műhely témaválasztása kapcsolódik hagyományőrző ünnepeinkhez.

A gyermekek tevékeny részvételével készülünk az ünnepekre. A távlatok felállítása serkenti a gyermekeket a közös készülődésre, tervezetésre, közös tevékenységre.

Mottónk: „Ez a nap más, mint a többi”, tükrözi, hogy az események az óvoda minden napjától eltérő szokásrendben zajlanak.

Az ünneplő (legkedvesebb) ruha, Csodapókos póló viselése emeli az ünnep fényét, hangulatát, erősíti az összetartozás érzetüket. Ugyanakkor nem jelentenek a szülőknek nagy terhet, a gyermekek számára túlszabályozást.

Az ünnepek nevelési céljaink megvalósítása szempontjából rendkívül jól hasznosíthatók, abban az esetben, ha engedjük a gyermekeket önállósodni. Amit lehet, a gyermekekkel együtt döntünk el, valósítunk meg. Ez vonatkozik a csoportszoba díszítésére, átrendezésére, ajándékkészítésre, az ünnepi műsor összeállítására. Minél nagyobb aktivitást vált ki az ünnepi készülődés, annál inkább teljesülnek céljaink.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- anyák napja;
- Csodapók Nap (iskolába menők búcsúztatása, gyermeknap, játékos sport programok);
- a gyermekek név- és születésnapja;
- barkácsdélután szülőkkel.

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek:

- Mihály napi vásár;
- szőlőprézelés, gyümölcs szüret;
- adventi készülődés;
- mikulás;
- karácsony;
- farsang;
- húsvét;
- pünkösöd.

Nemzeti ünnepünk:

- március 15.

Zöld ünnepek (az adott alkalomhoz kapcsolódnak):

- Állatvédelmi nap;
- Víz világnapja;
- Föld napja;
- Madarak és fák napja.

Alapelveink:

- Arra törekszünk, hogy a gyermekek személyiségét elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezze,
- az óvodapedagógus óvodai dolgozók pozitív mintája által biztosítjuk az erkölcsi érzelmek kialakulását;
- törekszünk a pozitív érzelmeket kiváltó toleráns magatartásra, szocializációra;
- tiszteletben tartjuk a család elsődleges nevelési szerepét;
- törekszünk a gyermekek kudarctűrő és konfliktusmegoldó alkalmazkodó képességének fejlesztésére;
- egyszerű és érthető magyarázattal, változatos tevékenységekkel ismer-tetjük meg a néphagyományőrző ünnepeket, jeles napokat.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ragaszkodjanak óvodájukhoz, gyermektársaikhoz, felnőttekhez, alakítsa-nak ki baráti kapcsolatokat;
- váljon igényükké a türelmes, megértő segítő viselkedés, cselekvés szoká-sainak, szabályainak betartása, ezek megszegése esetén figyelmeztessék egymást;
- érdeklődjenek egymás iránt, kérés nélkül is segítsenek társaiknak;
- a csoportba érkező vendéget fogadják érdeklődéssel, köszöntsék őket;
- váljon igényükké a tevékenységekben való közös részvétel, örüljenek a közösen elért sikereknek;
- megkezdett cselekvéssorozatot figyelemmel, türelemmel, kitartással fe-jezzék be;
- vigyázzanak saját és társaik munkájának eredményeire;
- konfliktushelyzetekben képesek legyenek társaikkal egyezkedni, alakul-jon kudarctűrő képességük, önfegyelmük, képesek legyenek a kompromisszumokra;
- szociálisan váljanak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére;
- ismerjék meg néhány néphagyományőrző ünnep jellegzetességét.

Eszközök:

- ünnepeink megörökítéséhez videokamera és lejátszó, digitális fényké-pezőgép, közös énekes játékokhoz népviseleti ruha sportversenyekre sötétkék rövidnadrág, csodapókos póló áll rendelkezésükre.

d) Integráció

A sajátos nevelésű gyermek együtt nevelése, aktív részvétele az óvodai életben a többi gyermekkel együtt.

Óvodánkban, az Alapító Okiratunkban meghatározottak szerint fogadhatunk a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető, tartós és súlyos rendellenességével küzdő, integráltan nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekeket. Integráltan neveljük HH, HHH, kiemelt figyelmet igénylő, valamint sajátos nevelési igényű (*autista*) valamint a kivételes képességű, tehetséges gyermekeket.

Célok:

- az inkluzív, befogadó pedagógia kialakítására való törekvés, mely kihat a nevelési programra, eljárásokra, módszerekre, az óvodapedagógus szemléletére;
- differenciálásra épülő nevelés, lényeges az ismeretek kiválasztása;
- az optimális terhelés biztosítása a másság figyelembe vételével, sikerélmény biztosítása;
- kiemelt figyelem az érzelmi, akarati és szociális képességek, készségek fejlesztésére;
- a pedagógiai munkában érvényesülő tudatosság, az ismeretek egymásra épülése, a fokozatosság, kislépésben való haladás;
- az együttnevelés folyamatossága óvodapedagógusok, dajkák, és külső szakemberek közreműködésével;
- a szülők segítségére építés, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztésében, beilleszkedésében, támogató szülői közösség kialakulásában;
- befogadó gyermekközösség kialakítása;
- a gyerekek személyisége lehetőségeikhez képest fejlődik, alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére, mindezt az élményben gazdag óvodai élet tapasztalatai által, a tevékenységeken keresztül.

Feladatok:

- derűs, otthonos, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretet teljes légkör kialakítása, állandó napirenddel, nyugodt, következetes egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmóddal, a gyereket körülvevő felnőttek gyerekek szerető magatartásával;
- integrált nevelés megvalósítása (*kiemelt figyelmet igénylő, tehetségesnek mutatkozó, vagy sajátos nevelési igényű (autista) gyerekek; a HH és a HHH körülmények között élő gyerekek esetében; szociokulturális környezetből*

- adódó hátrányok kompenzálása, preventív gyermekvédelem);
- differenciált képességfejlesztés, speciális segédeszközök (tehetségek felismerése, folyamatleírások, Én könyv, egyéni fejlesztési tervek) használatával a saját fejlődési ütem biztosításával;
- az integrációban résztvevő felnőttek speciális módszertanban való jártassága;
- szülőkkal való folyamatos kapcsolattartás, a családok segítése;
- esélyegyenlőség biztosítása, esélyteremtés, felzárkóztatás, tehetségek támogatása;
- szakmai összefogás (orvosok, védőnő, családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pedagógiai asszisztens);
- a gyerekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélése (óvodavezető, óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus, pedagógiai asszisztens);
- a gyermek személyiségének elfogadása, segítése;
- egyéni fejlesztési terv készítése a felzárkóztatásra.

Alapelveink:

- türelmes, nyugodt érzelmi támaszt biztosító magatartásra törekszünk;
- folyamatosan együttműködünk a családdal, partneri viszonyt ápolunk;
- elismerjük a családi nevelés elsődlegességét, rugalmasan kezeljük a szülők elvárásait, szem előtt tartva az óvoda lehetőségeit;
- a gyermeki személyiség kibontakoztatásában figyelembe vesszük az egyéni adottságokat és lehetőségeket, a fejlesztést a gyermek egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazítjuk;
- az ismeretnyújtás fokozatait a kis lépésekre való lebontás, tervezés, végrehajtás jellemzi;
- figyelembe vesszük az eltérő terhelhetőséget, differenciálást;
- a partneri kapcsolattartás folyamatosságára törekszünk.

5.) Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetükről.

Differenciált képességfejlesztésre, egyéni bánásmódra törekszünk, fokozottan figyelve a kiemelt figyelmet igénylő, tehetséges, vagy sajátos nevelési igényű (*autista*) gyermekek eltérő szükségleteire. Az ő esetükben az ismeretnyújtást kis lépésekre való lebontás, tervezés és végrehajtás jellemzi, melynél figyelembe vesszük az eltérő terhelhetőséget.

Anyanyelvi nevelésünk célja, hogy a mindennapokban a tevékenységeket áthatva, a gyermekek gazdagon, változatosan fejezzék ki magukat,- értessék meg magukat környezetükkel, gondolataikat bátran mondják el. Az anyanyelv használata szabályok megfogalmazásában, az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekszünk. A gyermekeket felkészítjük az irodalmi élmények befogadására, fejlesztjük esztétikai érzékét, élményeit. Figyelmet fordítunk a gyermeki kérdések megfogalmazásának támogatására, és a válaszadásra.

Értelmi nevelésünk során építünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire. Változatos tevékenységekkel biztosítjuk, hogy újabb ismereteket szerezzen az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Különböző élethelyzetekben és tevékenységekben gyakorolja a spontán és szervesen megszerzett tapasztalatait. Ösztönző környezetet biztosítunk az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, képzelet, kreativitás) fejlesztésére.

Feladatok:

- az óvoda pedagógusainak, dolgozóinak feladatai;
- a pedagógus és a gyermek kapcsolatából adódó feladatok.

a) Az óvoda pedagógusainak, nevelést segítő és egyéb alkalmazottak feladatai

Arra figyelünk, hogy beszédünk követésre méltó, jól artikulált, helyes hanghordozású, normál tempójú, megfelelő hangsúlyú legyen. Törekszünk az érthető, egyszerű, világos beszédre, képszerű kifejezésekre, szemléletességre. Érzelmünket is kifejezzük, de ügyelünk szóbeli megfogalmazásukra. Tevékenységek közbeni, népi technikák gyakorlása közben beszélgetésekkel, népies kifejezések használatával fejlesztjük anyanyelvi kultúránkat. Arra törekszünk, hogy magatartásunkkal kifejezzük a gyermek iránti megértésünket, és érzelmi biztonságot nyújtunk igényének megfelelően különösen a kiemelt figyelmet, sajátos nevelést igénylő gyermekeknél. Igyekszünk a képességszintjüknek megfelelő, kommunikatív kompetencia megteremtésére.

b) A pedagógus és a gyermek kapcsolatából adódó feladatok

Figyelemmel kísérjük a gyermekek kialakulóban lévő egyéni beszéd-sajátosságait, alapozva az otthoni nyelvi környezetre. A nap folyamán bármikor kezdeményezünk beszélgetést, különös tekintettel a hétfői napokra, amikor a gyermekek otthonról, és a külső környezetből hozott élményeikről, tapasztalataikról mesélhetnek. Ismereteikre építve, óvodai programokkal további élményeket szerezhhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Válaszolunk kérdéseikre, ezzel ösztönözzük őket a szóbeli kapcsolat folytatására.

Kellemes, nyugodt légkörben minél több, különböző tevékenységet és élethelyzetekben való gyakorlást biztosítunk, melyek beszélgetésre készítik őket.

Kerüljük az olyan beszédhelyzeteket, amikor a gyerekcsoportok egyszerre beszélnek.

A helyes légzést bemutatjuk, játékos formában gyakoroltatjuk. Hallásfejlesztést célzó gyakorlatokat játszunk (hang és hanghiba felismerés, hangkereső játékok). Minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy képről is meséljenek. Változatos formában aktivizáljuk a gyerekek képzeletét. Utánzó játékok segítségével gyakoroltatjuk a nonverbális kommunikáció elemeit (tekintet, mimika, testtartás, térköz, gesztusok). A felismert beszédzavarok javítását szakemberre bizzuk, útmutatásuk alapján segítjük munkájukat.

Alapelveink:

- érvényesítjük az óvodapedagógus, óvodai dolgozók modell szerepét az anyanyelv szabályainak alkalmazása során;
- biztosítjuk az élményekről a folyamatos beszélgetés lehetőségét;
- törekszünk a kreatív együttműködési képesség kialakítására;
- igyekszünk megelőzni helyes példákkal a későbbi kommunikációs zavarokat;
- kiemelt figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő, kiemelt figyelmet igénylő, vagy sajátos nevelési igényű (*autista*) gyerekek egyéni adottságaihoz alkalmazkodó bánásmódra, differenciált fejlesztésre.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek tevékenységek és élethelyzetek közben;
- gondolataikat érthetően, összefüggően fejezik ki, nyugodtan és figyelmesen végighallgatják az óvónő és társaik megnyilvánulásait;
- beszédük a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hangerejű és ütemű;

- elbeszéléseikben követik a történetek logikai és időbeni sorrendjét;
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, különböző igeidőket;
- beszédüket megfelelő, természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Eszközök:

- mese könyvek, bábok, anyanyelvi készlet tablói, képei;
- CD lejátszók, CD lemez, DVD lejátszó, DVD film, hangos könyv, TV, magnetofonok.

6.) A nevelési folyamatokat segítő szakembereink

a) Az óvodapszichológus

Közvetlen segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak a nevelő, oktató munkájához a felmerülő pszichológiai problémák kezelésében, megoldásában.

Célok:

- az óvodapedagógus és a szülő kérésére segítse a pszichológiai problémák időben történő felismerését;
- a gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, nevelő-
oktató munka hatékonyságának segítése;

Feladat:

- egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedésének, társas kapcsolatainak mielőbbi kialakításában.
- pszichológiai szűrővizsgálatok megszervezése és elvégzése;
- a mentálhigiénés preventív feladatok megszervezése;
- megszervezi a krízis tanácsadást váratlan családi krízishelyzet kialakulása esetén;
- részt vesz a tehetséges gyermek tehetségének kibontakoztatásában;
- segíti a pszichológiai ismeretek alkalmazását a nevelő, oktató munkában;
- elkészíti a szakmai dokumentációját;
- együttműködik a szakszolgálatban dolgozó óvodapszichológusokkal.

b) A fejlesztőpedagógus

A csoportos óvodapedagógusok munkáját segíti, differenciált fejlesztés elősegítésére. A részképesség zavarokkal küzdő gyerekek egyéni felzárkóztatása, hátrány csökkentése, tehetséggondozás. Egyéni fejlesztési terv készítésével a felzárkóztatás biztosítása. Csoportos fejlesztésekben való részvétel a gyermek saját csoportjában, szakmai segítségnyújtás.

Célok:

- a gyermekek képességeinek differenciált fejlesztése;
- az esélyegyenlőség, felzárkóztatás biztosítása;
- a kiemelkedő képességű gyermekek kiszűrése, tehetséggondozás;
- az ép intellektusú, részképesség zavarokkal küzdő gyermekek problémáinak feltárása, fejlesztése;
- a hátrányokkal érkező gyerekek prevenció és korrekció differenciált fejlesztése.
- az egyéni képességek figyelembevételével tanácsadás az iskolaválasztáshoz;
- a tanulási zavarok megelőzése.

Feladatok:

- óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal közösen a részképesség zavarokkal küzdő gyermekek kiszűrése;
- a fejlesztésre szoruló gyerekeknek ellátása fejlesztő óvodapedagógusi foglalkozások keretében, egyéni és csoportos formában, pedagógiai asszisztens bevonásával;
- egyéni fejlesztési tervek készítése, a foglalkozások időrendi és tartalmi egyeztetése a gyermekek óvodapedagógusaival, az óvoda logopédusával, pszichológusával;
- folyamatos kapcsolattartás a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, logopédussal, pszichológussal, a kölcsönös tájékoztatás és tapasztalatcsere lehetőségeinek biztosítása;
- bizonyos esetekben a kiemelt fejlesztésre, sajátos nevelési ellátásban részesülő gyermekek érdekében (*autista*) külső szakemberekkel való kapcsolatfelvétel,
- tanácsadás a beiskolázásnál az iskolatípusok megválasztásánál, illetve a beiskolázás optimális időpontjának megállapításához.

Dokumentáció:

- csoport napló, mely tartalmazza az éves terveket, a névsort, a csoport-beosztást;
- egyéni fejlesztési és értékelési lapok;
- az elvégzett szöveges és egyéb szűrések dokumentumai;
- szülői értekezletekről, fogadóórákról, szöveges értékelésről feljegyzések, jegyzőkönyvek
- jelenléti ív a rendszeres részvételek igazolására.

Mérései:

- 5 éves kortól MSSST szűrés, melyet a pszichológussal közösen értékel, Syndelar szűrés egyéb problémák megállapítására;
- kontrollszűrés évenként a nevelési év végén, és az óvodai élet végén.

c) A pedagógiai asszisztens

Feladata az óvodában folyó nevelési feladatok teljesítésének segítése. Gondoskodik a gyermekek testi szükségleteinek kielégítéséről, az óvodapedagógus irányításával részt vesz az eszközök előkészítésében, szükség szerint segítséget nyújt a gyermekeknek.

Segít a gyermekeknek az új óvodai környezet megismerésében. Differenciált segítséget nyújt az étkeztetésnél, öltözködésnél, tisztálkodási feladatok megismerésénél, zökkenő mentesebbé tételénél. Aktívan részt vesz sétán, kiránduláson, utcai közlekedésnél a szabályok megismertetésében.

Az óvodapedagógus útmutatása szerint segít a szervezett tanulási folyamatok előkészítésében, levezetésében. A megtanult fejlesztő terápiák egyes elemeit gyakorolja a gyermekekkel.

Külső helyszíni foglalkozásokra, szűrő vizsgálatra elkíséri a csoportot. Beilleszkedési, magatartászavaros gyermekeket leköti, felügyeli egyéb mozgásos játék közben. Csendes pihenő ideje alatt szemléltető eszközöket, kiegészítő játékokat készít. Ismeri az intézmény alapidokumentumait, munkáját minden esetben a dokumentumok és az óvodapedagógus útmutatása alapján végzi.

III.

AZ ÓVODAI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.) Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Önkéntes, örömteli, önmagáért való kreativitást fejlesztő, szabad képzettársításokat követő, élményt adó tevékenység.

A játék az óvodás gyermekek alaptevékenysége, elemi, pszichikus szükséglete. Játék közben gazdagítja tapasztalatait, felméri tevékenységeinek lehetőségeit és kibontakoztatja a benne szunnyadó képességeket, melyre a tehetséges és a sajátos nevelési igényű gyermek esetében kiemelten figyelünk.

A játék fejlődésével függnek össze egyéb tevékenységei, és e tevékenységek fejlettségi állapota készíti elő a gyerekeket a következő életszakaszhoz szükséges alaptevékenységekre. Minden tanulás alapja, mely szabad és irányított formában valósul meg. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakoztatását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A szabad játék önként vállalt, szabad örömteli vágykielégítő tevékenység. A szabad játék során a gyermek, játék közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit, korlátait, miközben kielégíti felfedező hajlamát, kíváncsiságát, tevékenységi vágyát. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Az irányított játék az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység, melynek célja a játékos tanulás, differenciált fejlesztés. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítói felelősséget.

Feladatok:

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszköz és élmény);
- a különböző játékfajták fejlesztése;
- személyiségfejlesztő hatásának felhasználása.

a) A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A légkör nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat. Önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt.

A kreatív légkör segíti a gyermek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását.

Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.

Az óvodapedagógus az oldott légkör érdekében bátran használhat humoros kifejezéseket, tréfás szavakat.

A megnyugtató viselkedés főként a szélsőséges érzelmi állapotban lévő autista gyermekek esetében fontos.

A **játék színtere** a csoportszoba, az óvoda belső helységei az öltöző és a tornatér és az udvar. A gyermekekkel közösen állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakítunk ki, így a különböző játszócsoportok nem zavarják egymást.

Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy a csoportszoba bútorait mobilizálják, térelválasztóként is felhasználhatják.

Az autista gyerekek számára félreeső, nyugodt helyet biztosítunk.

Lehetővé tesszük, hogy a csoportszobában megkezdett tevékenységet az udvaron folytathassák.

Az udvar alkalmas a mindennapi játék mellett a népi dalos játékok játszására, a népi mesterségek gyakorlására, eszközkészítésre. Mindezekhez biztosítjuk az udvarrészek közötti átjárhatóságot a testvérek számára, vagy a számukra vonzó tevékenységek választását.

Az óvoda területén kívül is adódik hely a játékokra a közeli parkokban, kirándulások alkalmával erdőkben, réteken.

A **játékidő** az óvodai napirend sajátosságából adódóan folyamatos, így a gyermekek érdeklődésüktől függően, játszhatnak, akár órákon keresztül.

A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába, időlegesen megszakítják ugyan, de nem tördelik szét.

Arra törekszünk, hogy az eszközök legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra készítsék őket.

Játékeszközként felhasználjuk a közösen gyűjtött anyagokat, terméseket (kavics, falevél, bot, papírdoboz).

Esztétikus textíliák, egyéb kiegészítők elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, dramatizálásnak.

Az élményeknek meghatározó szerepük van a játékban. A gyermekek óvodában és óvodán kívül szerzett ismeretei, tapasztalatai, élményei a játékukban megjelennek. A spontán élményszerzés éppen olyan fontos, mint amelyet a pedagógus irányít és meg-

tervez. A lényeg az, hogy az élményt a gyermekek örömmel, érdeklődéssel éljék meg, feldolgozásukban kedvük szerint alakítsák át a megfigyelt valóságot.

A gyermekeket a játéktevékenység során, az utánzáson kívül a szabályok segítik az eligazodásban.

A nyugodt, derűs játéktevékenység érdekében meghatározott szabályok:

- ne zavarják egymás játékát;
- ne rongálják az eszközöket;
- a játékidőben a következő tevékenységhez szükséges rendet alakítsák ki.

b) A különböző játékfajták jelentősége a fejlődési folyamatban fejlesztése

A gyakorló játékban a gyermek, különböző műveleteket többször ismételi, s közben a funkció örömét éli át. A sikerélmény ösztönzi a gyermeket az újabb és újabb kísérletezésre, próbálkozásra.

Biztosítjuk a mozgásteret és mindazokat a játékokat, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyermek manipulációs vágyának, mozgásigényének kielégítésére.

Ügyelünk arra, hogy a csoportszobában és a szabadban egyaránt álljon a gyermekek rendelkezésére nagyobb mennyiségű, jó minőségű eszköz. A kisebbek számára biztosítunk öltöztethető, húzható, rakosgatható játékszereket, természetes anyagokat, melyek fejlesztik a nagymozgást. Olyan eszközöket is biztosítunk, amelyeket tologathatnak, amelyekbe rakodhatnak, maguk is beleülhetnek.

Egymástól elhatárolt, meghitt játszóhelyeket alakítunk ki, a játékszereket elérhető helyre tesszük. A már meglévő játékeszközök választékát fokozatosan bővítjük olyan eszközökkel, melyek tartalmassá teszik a játékot.

A játékszerek használatát bemutatjuk, együtt játszunk a gyermekkel.

Segítjük a gyermekeket, hogy játékuk a gyakorló játékból a szerepjátékig fejlődjön.

Érdeklődéssel hallgatjuk a halandzsza szövegismétlő játékokat, ösztönözzük a gyermekeket újabbak és újabbak elmondására, segítve ezzel önkifejező képességüket.

A szimbolikus- szerepjátékban a gyermekek a már megtörtént cselekvéseket utánozzák le, önmagával, játéktárgyakkal, másik személlyel. Érvényesülnek a környezeti hatások, a szocializáció és az általános tájékozottságuk.

A szerepjáték során a gyermekek valós, vagy kitalált személy, állat stb. helyébe képviseli magát és ezt viselkedésével, cselekedeteivel, magatartásával megjeleníti.

A leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Ez a játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, sok egyéni élményt tartalmaz.

A játékban előálló helyzetek lehetővé teszik a gyermekek érzelmeinek jelképes átélését, konfliktusainak feloldását, indulatainak szimbolikus cselekvésekben történő levezetését. Képzelőerejük, találékonyságuk, akaraterejük fejlődik, a szerepekben formálódnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok.

Megfelelő eszköztárat biztosítunk a változatos szerepjáték kialakításához.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek játékelképzeléseit. A játék megszervezésében segítjük az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését.

Úgy ítéljük meg, hogy az együttes játékban az óvodapedagógus lehet egyenrangú társ, alárendelt, irányított vagy mintaadó modell. Tevékenységünk során ezeket segítjük.

A saját maguk által készített eszközöket a gyermekek felhasználják játékukban. E változatos tevékenység közben a gyerekek rengeteg ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, átalakíthatóságáról. Munka közben átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, konstruáló képességük.

A barkácsoláshoz sok kellékre és sokféle eszközre van szükség. Folyamatosan szervezzük a gyűjtőmunkát. Megfelelő helyet biztosítunk az anyagoknak, eszközöknek.

Kezdetben a gyermekek előtt készítünk el különféle dolgokat, magyarázattal kísérjük a tevékenységet. Megismertetjük a gyermekekkel az anyagok tulajdonságait. Biztosítjuk a gyermekek kézméretének megfelelő eszközöket, bemutatjuk azok használatát, az egyszerű technikai fogásokat.

A **konstruáló játék** során a gyermekek elemekből létrehoznak, alkotnak valamit.

Ez a játékforma gyakorló játékból fejlődik ki. A gyermek a valóságot akarja megeleveníteni a konstruáló játékban, élményei, tapasztalatai és fantáziája segítségével.

Változatos, összekapcsolható, egymásba illeszthető építő eszközökkel gazdagítjuk játéktárunkat, ezek különböző színűek, nagyságúak és anyagúak.

Megtanítjuk a gyermekeket a különféle anyagok kezelésére. Gondoskodunk az eszközök megfelelő mennyiségéről. Elegendő helyet biztosítunk az elkészült építmények tárolásához.

Megfelelő számú, jó minőségű homokozó eszközökkel segítjük az udvari játékot.

Télen a hó felhasználásával is kezdeményezünk játékot, építést.

A **dramatizálásban** improvizációs lehetőségek rejlenek, alkotó képzeletükkel sajátos módon beleszövik egyéni élményeiket, vagy maguk által kitalált különböző helyzeteket játszanak el. A gyermekek szerepjátékuk közben gyakran irodalmi élményeiket is eljátsszák.

A **bábokkal történő játékokban** a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg. Játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történések általuk felfogott tartalmát tükrözik.

Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy mese-, vers-, film élményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át, vagy tovább a történetet, válasszák ki a szereplőket. Biztatjuk őket arra, hogy a mesék hőseinek tetteit, a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, mozdulatait saját elgondolásuk alapján játsszák el. A megvalósítást segítjük. Gondoskodunk jelmezokről, kellékekről, díszletekről, ezek készítésébe bevonjuk a gyermekeket. Serkentjük őket arra, hogy párbeszéd mellett spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal elevenítsék meg a szereplőket.

Színes, érdeklődést felkeltő bábjátékkal ébresztünk kedvet a gyermekekben a bábozáshoz. Lehetőséget adunk arra, hogy a látottakat ők is eljátszhassák. Megtanítjuk őket a bábok mozgására.

A **szabályjáték** előre meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok meghatározzák a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását. Ide tartoznak a mozgás során is alkalmazható játékok és a dalos népi játékok is.

Az **értelemfejlesztő szabályjátékban** elsősorban az értelmi képességeket: a gondolkodást, a képzeletet, az emlékezetet fejlesztjük.

A szabályok bevezetésénél a fokozatosságra törekszünk. Tervszerűen készülünk fel a szabályjáték megtanítására. Kezdetben figyelemmel kísérjük a szabályok betartását, együtt játszunk a gyermekekkel.

Rávezetjük őket a kudarc elviselésére, türelemre és kitartásra buzdítva őket.

A mozgásos játékok szervezése során figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét, s ennek megfelelően fejlesztjük a nagymozgásokat, szem-kéz koordinációt és a finommotorikát.

A népi gyermekjátékok megtanítása során számba vesszük az évszakok és ünnepek aktualitását.

A **dráma játékokban** a legkülönfélébb gyermeki képességek fejlődését segítjük elő, melyek a gyermeki fantáziára építenek. Fejleszti a kreativitást, a szocializációt, a finom- és a nagymozgásokat. Bármikor játszható, élményekből és tapasztalásból fakad, a gyermek azonosul a szereppel, de közben is önmagát alakítja.

A csoportban kialakuló játékok során figyelembe vesszük, hogy a kiemelt figyelmet igénylő vagy sajátos nevelési igényű (autista) gyermekek játékfejlődése jelentősen eltér társaitól. Hiányoznak belőle a játék szimbolikus és kreatív vonásai. Tárgyakat gyűjt, sorba rak, melyekhez erőteljesen ragaszkodik.

c) Játék személyiségfejlesztő hatásának felhasználása

A játékban a gyermekek teljes személyisége fejlődik.

Az óvodás gyermekek értelmi képességeiket, az érzékelésüket, észlelésüket, emlékezetüket, képzeletüket önkéntes és szándékos figyelmüket képszerű és szemléletes gondolkodását leginkább a játékon keresztül fejlesztjük.

Számtalan probléma és félmegoldás lehetőségét adja a játék a gyermekeknek.

Mozgáskészségük újfajta mozgások tanulásával fejlődik, melyeket a szabadban és a teremben egyaránt gyakorolnak. Alakul tér érzékelésük, fejlődik nagymozgásuk és kézügyességük.

Megtanulják kezelni, érzelmeiket a játék feszültség levezető hatása oldottá teszi a gyermekeket, különös figyelemmel kísérik egymást.

Az átélt játékörömök, sikerélmények vagy kudarcok erős érzelmeket váltanak ki belőlük. Formálódik erkölcsi ítéletalkotásuk, alakul viselkedésük.

A közös játék örömeivel, az élmény együttes megtapasztalásával alakítjuk a gyermekek társaikhoz való viszonyát.

Kommunikációs kapcsolatteremtő képességüket fejlesztjük.

Olyan játékokat választunk, amelyeket a gyermekek örömmel, élvezettel játszanak, de ugyanakkor a nehézségek, akadályok leküzdésére készítetik őket.

Alapelveink:

- biztosítjuk a gyermekek számára, hogy megtalálják a legvonzóbb játéktevékenységeket;
- érvényesítjük a játék szabadságának alapvető jogait;
- lehetővé tesszük, hogy a gyerekek a negatív élményeiket kijátsszák magukból, ügyelve arra, hogy társaiknak ebből hátránya ne származzék;
- szem előtt tartjuk a játéktámogató tevékenységet.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- 5-6-7 éves korban a gyakorló játék elemeiben jelentkezik csak a konstrukciós és szerepjáték;
- konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni, a gyermekek igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben;
- jellemző az eredményességre törekvés, a bonyolultabb játékelem biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat, alkotásaikat sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, képesek az anyagok, eszközök kombinálására;

- megértik, elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről, önállóak a játék tervezésében, a szerepek kiválasztásában, kiosztásában, vállalják a kedvezőtlenebb szerepet;
- a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki, bonyolultabb szerepjátékok gyakorlására is képesek, figyelmeztetik egymást a szabályok betartására;
- ebben az életkorban a barkácsolás, a szerepjáték, a bábozás természetes tevékenység, az elkészült alkotásokat játékaikban, dramatizálásban is felhasználják;
- szívesen vesznek részt az óvónő által kezdeményezett drámajátékokban;
- a bábozásban esztétikus kesztyűbábót, jelmezt is használnak, megfelelő helyen maguk szórakoztatására báboznak, a mesealakok mellett kedvelik a hét-köznapi élet figuráit is, melyekben saját élményeiket is eljátszhatják.

Eszközök:

- gyakorló és szerepjátékhoz babakocsik, babák megfelelő ruhával, különböző textíliák, közlekedési eszközök;
- természetes anyagok, termékek, félkész eszközök;
- igényesen berendezett babaszobák, konyhák, játszó kuckók;
- konstrukciós játékok széleskörű választéka különböző anyagokból;
- bábok, plüss figurák és kiegészítő kellékek.

8.) A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az értelmi nevelés leghatékonyabb eszköze.

Célunk, hogy a gyermek változatos utánzásos, spontán, tevékenységek során szerezzen ismereteket, melyek segítik a teljes személyiség fejlődését. Ennek motorja a játék kedv, a mozgásigény, utánzási vágy.

Elsődleges célunk az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, mely nem szűkül le ismeretszerzésre. Az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Törekszünk a tanulástámogató környezet megteremtésére, építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére.

A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakoztatását, kreativitásának erősítését.

A kiemelt figyelmet igénylő vagy sajátos nevelési igényű (autista) gyermekek sajátosságaihoz, képességeihez való alkalmazkodás elengedhetetlen esetükben. Rendkívül fontos az ő tevékenykedtetésük, tapasztalatszerzésük biztosítása. Rövid, pontosan megfogalmazott (személyre szóló) utasításokat kell adnunk, arra vonatkozóan, hogy melyik eszközzel, mikor, mit kell tenniük, illetve megfigyelniük. Erre építjük differenciált fejlesztésüket, mely a különböző területeken egyéni adottságaikhoz igazodik.

Feladatok:

- ismeretek elsajátítása, játékos, cselekvéses tanuláson keresztül;
- a tanulás megszervezése;
- óvoda-iskola átmenet elősegítése.

a) Ismeretek elsajátítása, játékos, cselekvéses tanuláson keresztül

A játékos ismeretszerzés lehetőségeit a gyermek cselekvő aktivitására, a közvetlen, egyszerre több érzékszervét foglalkoztató tapasztalására építjük, valamint különböző felfedezési lehetőségeket biztosítunk számára.

Elfogadó, megerősítő légkört teremtünk, melyben a gyermek számára az önkéntelen, cselekvéses tanulás az egész nap folyamán adott.

Pozitív erősítéssel, dicséréttel ösztönözzük a gyermekeket a kívánt viselkedés elsajátítására. Sikerélményhez juttatjuk, melynek motiváló hatására tudatosan építünk.

b) A tanulás megszervezése

Programunkban a játékos, cselekvéses tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak, egyéb játéktevékenységekkel párhuzamosan. A gyermekek érdeklődésük szerint csatlakozhatnak a kezdeményezett tevékenységhez, majd visszatérnek eredeti játékukhoz. Azon a napon változik ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet vezet.

Programunk a hagyományos tevékenységformákat a hagyományápolásból, a népi mesterségekből fakadó tevékenységekkel, munkadélutánokkal gazdagítja.

A tevékenységekben megvalósuló tanulást kötelező és kötetlen formában valósítjuk meg, csoportos, mikro csoportos és egyéni keretek között, a kiemelt figyelmet, sajátos nevelési bánásmódot igénylő (*autista*) gyerekekre.

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;

- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A differenciált fejlesztés tartalma a mozgás, a komplex esztétika és a külső világ tevékeny megismerésén keresztül valósul meg.

Heti rendünkben állandó napot igényelnek az alábbi tevékenységek:

- tornatermi mozgásos játékok;
- a nevelési időben szervezett speciális szolgáltatások (műhelymunkák, fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédiai foglalkozások).

Kötetlen tevékenységek:

- a hetirendben jelzett egyéb tevékenységek kötetlen formában, a gyermeki érdeklődést figyelembe véve valósulnak meg.

Hetirend

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Rögzített	Logopédus Fejlesztőpedagógus Pszichológus	Fejlesztőpedagógus Pszichológus Műhelyfoglalkozás	Fejlesztőpedagógus Műhelyfoglalkozás Pszichológus	Logopédus Fejlesztőpedagógus Pszichológus	Fejlesztőpedagógus Pszichológus
Kötelező			tornatermi mozgásos játékok		
Kötetlen	Mese-vers, dramatikus játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zene, énekes játék Mozgásos játék	Mese-vers, dramatikus játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zene, énekes játék Mozgásos játék	Mese-vers, dramatikus játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zene, énekes játék Mozgásos játék	Mese-vers, dramatikus játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zene, énekes játék Mozgásos játék	Mese-vers, dramatikus játék Rajzolás, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zene, énekes játék

A hetirendben meghatározott tanulási tevékenységek az egymás mellett lévő csoportokban történő egyeztetés alapján, a csoportnaplóban rögzített napon szerveződik. Az

előkészítés után a pedagógusi módszertani szabadság biztosításával (eszközök, módszerek megválasztásában), az elvárható szakmai felkészültséggel, a gyermekek cselekedtetésével valósul meg.

c) Óvoda-iskola átmenet elősegítése

Óvodai nevelésünk céljának elérésével, feladatainak teljesítésével biztosítjuk a gyerekek teljes személyiségének harmonikus fejlődését. Differenciált feladatokkal, a lehetőségek biztosításával segítjük a gyerekek iskolai életmód megkezdésére való alkalmassá tételét. Feladatunk a gyerekek érettségének mélyreható ismerete; tervezett, tudatos képességfejlesztés; a tanuláshoz szükséges alapkészségek megalapozása; valamint fokozatos haladás az érdekestől a szükséges felé. Biológiai, pszichológiai, szociális alkalmasság elérésére törekszünk. Az óvoda-iskola átmenet alapját a képességfajták szerinti fejlesztés képezi, mely differenciálási szintekben jelenik meg tanulótervezésünkben.

- Alapelveink:
- építünk a gyermeki kíváncsiságra, ötleteire;
- - arra törekszünk, hogy a gyermekek örömmel, önként, érdeklődve vegyenek részt a tanulási folyamatokban;
- azt szeretnénk megvalósítani, hogy a tanulás a gyermekek cselekvő aktivitására, önállóságára épüljön;
- lehetővé tesszük, hogy a gyermekek megélhessék a felfedezés örömeit;
- szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni fejlődésének ütemét (differenciált feladatadással);
- betartjuk a játékosság és fokozatosság elvét.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- az egészségesen fejlődő gyermekeknél jelenjen a szándékos bevésés és felidézés, növekedjen a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kapjon a felidézés;
- jelenjen meg a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekedjen a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása;
- a cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is alakuljon ki;
- azonosuljanak az óvónő által meghatározott feladatokkal, alakuljon ki bennük az igény, hogy a kapott feladatokat sikerrel oldják meg;
- kezdődjön meg az önellenőrzés képessége;

- rendelkezzenek önmagukról és az őket körülvevő környezetről alapvető ismeretekkel,
- gondolataikat, érzelmeiket, egyéni élményeiket érthető formában fejezzék ki.

Eszközök:

- a külső és belső környezet által felkínált anyagok változatos tárháza;
- speciális értelemfejlesztő, a logikus gondolkodást, érzékelést fejlesztő játékok széles választéka.

9.) Mozgás

Tevékenységünk célja: a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás. A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok biztosítása, melyekkel kialakítjuk, formáljuk és fejlesztjük a gyermekek pszichomotoros készségét és képességét. Rendszeres alkalmazásukkal kedvezően hatunk a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek nagyban befolyásolják a gyermekek teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakításában, felerősítik és kiegészítik a gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű (autista) gyermekek fejlesztésének célja, az esetleg megkésett mozgásfunkciók fejlesztése, koordinációs és kombinációs képesség fejlesztése.

Feladatok:

- a szabad, spontán mozgás feltételeinek biztosítása az egész nap folyamán;
- a különböző mozgásformák megismertetése és gyakoroltatása irányított mozgástevékenységek, szervezett tornatermi- tornatéri, udvari mozgás során.

a) A szabad, spontán mozgás feltételeinek biztosítása

Irányított mozgástevékenységeink kiegészítéseként a gyermekek részére egész nap folyamán biztosítjuk az aktív mozgás lehetőségét, melyeket komplex módon építünk be az óvodai élet egyéb tevékenységeibe. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségére. A pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődésére. A sza-

bad mozgáshoz lehetőséget biztosítunk a csoportszobában, a tornaterben az öltözőben és udvaron egyaránt. A spontán játékokban, azon belül a szabad játékokban megjelenő mozgásos tevékenységek, az egészségfejlesztő testmozgások óvodai nevelésünk minden napjain jelen vannak, és minden gyermek számára elérhetővé válnak. Figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket, képességeket, csoport összetételét.

Az óvodaudvaron lehetőséget nyújtunk a mozgásformák gyakorlására, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére, a mozgásos népi játékok játszására. Célba dobások, kötélhúzás, bújócskák, járások, fogó, futó labdajátékok rollerezés, biciklizés tere az udvar. Igyekszünk széles körűen alkalmazni a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékokat is. A szabad levegőt kihasználva, évszaktól függően változnak a kint végzett tevékenységek. Kihasználjuk a közeli parkok adta lehetőségeket, valamint kirándulásaink által a mozgásnak nagyobb teret adó helyszíneket. Egymás testi épségének megóvására törekszünk a balesetmentes helyszínek, változatos eszközök megválasztásával. Odafigyelünk az egészséges küzdőszellem kialakítására, társra figyelésre, a fokozatos terhelésre.

b) A különböző mozgásformák megismertetése és gyakoroltatása irányított mozgástevékenységek, szervezett tornatermi-tornatéri, udvari mozgás során

Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal és játékokkal segítjük elő a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulását, a mozgáskoordináció intenzív fejlődését. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező kölcsönhatását.

Tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, emelések, hordások, egyensúlyozások és a mozgásos játékok alkotják.

A szervezett mozgás két formában van jelen: a mindennapokban és a heti rendszerességgel szervezett játékos tornatermi torna alkalmával. A mindennapi torna időpontját a napi tevékenységhez igazodva tetszőlegesen választjuk. Kora tavasztól késő őszig lehetőség szerint a szabadban tartjuk, kihasználva az udvar adta lehetőségeket. Tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások képezik, ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok.

Képességfejlesztést végzünk a gyermekek által kedvelt és ismert játékokkal, ez által lesznek mindennapi tornáink intenzívek. A mozgáshoz szükséges eszközöket, azok anyagát a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez választjuk meg. Tornázás előtt portalanítunk, folyamatosan szellőztetünk.

Jó hangulatú játékos torna vezetésére törekszünk, körültekintő szervezéssel, rövid, érthető utasításokkal, pergő gyakorlatvezetéssel. Az új mozgásformákat bemutatjuk, bemutatgatjuk, ösztönzésül a pozitív megerősítést helyezzük előtérbe.

Kiemelten fejlesztjük a nagymozgásokat. Megismertetjük a gyermekeket különféle dobásokkal és támaszgyakorlatokkal.

Feladatunk a testséma fejlesztése, a testrészek felismerése – irányok rögzítése. Minél több egyensúlyozó játékot tervezünk, ezzel is biztosítva a szem-kéz, szem-láb koordinációt. Speciális járásokkal, mezítlábas tornával erősítjük a lábboltozatot, tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokat alkalmazunk.

Minél több, új játékkal ismertetjük meg őket. Hangsúlyt fektetünk a finommotorika fejlesztésére és a szabályjáték gyakorlati alkalmazására.

Heti rendszerességgel járunk középső- és nagycsoportos gyermekekkel tornaterembe.

Alapelveink:

- törekszünk a szabad mozgás biztosítására egész nap folyamán a szabad választás elvének betartásával;
- minél több mozgásformával ismertetjük meg a gyermekeket;
- kiemelten figyelünk a bemutatás, utánzás elvére;
- fokozottan szem előtt tartjuk a játékosság elvét, mely a mozgások kombinációi mellett a tapasztalatok szerzését is elősegíti;
- betartjuk a differenciálás elvét.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

váljon mozgásuk egyre összerendezettebbé, legyenek képesek a harmonikus finommozgásra;

- szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékban;
- ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni;
- tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékokban, ügyességi játékokban;
- járjanak ütemtartással, legyenek képesek jelre gyorsan irányt változtatni;
- a gimnasztikai gyakorlatokat igényesen, helyes tartással végezzék;
- szeressenek futni, képesek legyenek 50-100 métert kocogni;
- ügyesen végezzenek labdagyakorlatokat;
- értsek meg az egyszerű vezényszavakat.

Eszközök:

- udvaron beépített kombinált mászóakák, sporteszközök, járművek;
- labdajátékokhoz alkalmas hálók, futball kapuk, állványok;

- egyensúlyozást fejlesztő eszközök, kézi szerek, kiegészítő játékok;
- kerékpárok, rollerek, lépegetők;
- függő hinták, mászó létrák;
- labdadobáló tölcsérek;
- rugós játékok;
- közlekedési lámpák;
- futópálya.

10.) Esztétikai nevelés

Az esztétikai nevelés komplex és mégis egyedi, folyamatában az egész személyiséget fejleszti. A komplexitás itt nem jelent mást, mint a mindennapi életben előforduló jelenségek megörökítése valamilyen formában. Feladataink közé tartozik megismertetni a gyermekeket a világ szépségeivel. Nagyon fontos, hogy esztétikus, egyszerű, nyugalmat árasztó környezet vegye őket körül.

Felelőségünk igen nagy, hiszen a gyermekek mindenre fogékonyak, érdeklődőek, ezért nekünk felnőtteknek kell igényesnek lennünk a művészi alkotások megválasztásánál.

Programunk sajátosságából fakad, hogy az esztétikai nevelésben fontos szerepet kap a tárgyi és szellemi népművészet.

Egyes területei áthatják a gyermeki tevékenységformákat, gazdagítják a cselekvési lehetőségeket:

- a népköltészetben: a rigmusok, mondókák, szólások, közmondások, találós kérdések, népmesék;
- a népi mesterségekben: a fonás, szövés, agyagozás, tojásfestés, nemezelés, gyöngyfűzés, varrás, hímzés, és egyéb hagyományőrző tevékenységek;
- a népzeneben: gyermekjáték dalok, népi gyermek játékszerek és játékok, a népi színjátszás és dramatikus népi játékok mind esztétikai értéket hordoznak.

Az esztétikai nevelés területei:

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, mintázás, kézi munka.

a) Verselés, mesélés

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladatok:

- a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodai korszakokban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása;
- a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése rigmusokkal, versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállításában művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét, ezért a művek megválasztására nagy hangsúlyt fektetünk, mivel a mese visszaigazolja a gyermek szorongásait, egyben feloldást és megoldást kínál.

A gyermek mesehallgatása lelki szükséglete, ezért minden nap hallgathatnak mesét. Mesehallgatás során a gyermek belső képvilága fejlődik, ez a folyamat a gyermeki feldolgozás egyik legfontosabb formája.

Lehetőséget teremtünk a szabad önkifejezésre azzal, hogy a gyermek saját maga alkothat verset, mesét, ezeket kísérheti mozgással, kombinálhatja ábrázolással.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A 3-4 éves gyerekek vers anyagát a népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze.

Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

Verselés, mesélés közben gyakran ölbe vesszük a gyermekeket, ezzel erősítjük biztonságérzetüket.

A 4-5 éves gyermekek meséi: állatmesék, népmesék, dramatikus népszokásokat feldolgozó alkotások. A mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók köréből válogatjuk. Helyet adunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók, költők modern meséinek, verseinek is. Szívesen szerepeltetünk vidám, groteszk, humoros verseket is.

Az 5-6-7- éves gyermekeknek az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realiztikus meséken át, beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás meséket és a műmeséket a gyermekek mesetárába. Napokon keresztül folytatásokban mondjuk a meseregényeket. A versanyagot a különböző típusú mondókák-

kal, kiolvasókkal gazdagítjuk. Igyekszünk rábeszélni a gyerekeket saját meséik előadására, eljátszására.

Megismertetjük a gyermekeket a környezetükben gyakran hangoztatott közmondásokkal, találós kérdésekkel. A kiválasztott versekkel, mesékkel tovább erősítjük a gyermekekben a környezet iránti szeretetet, a hagyományápolást, az évszakok szépségére való rácsodálkozást.

A mese hallgatásakor rendszeresen visszatérő hangulatkeltő elemeket alkalmazunk, igyekszünk szemkontaktust is tartani a gyermekkel. Ugyanazt a mesét többször ismételjük, ezzel lehetőséget teremtünk azok megtanulására, eljátszására.

Az autizmussal élő gyermekek jó mechanikus memóriájuk segítségével lehetnek aktív részesei, kezdeményezőseinknek.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei a mese, a vers, a bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül fejlesztjük a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

Leginkább a népi mondókákkal segítjük elő a magán és mássalhangzók helyes kiejtését, a megfelelő artikulációt, a hangkapcsolatok törvényszerűségeit.

A mesék, versek által új fogalmakkal ismertetjük meg a gyermekeket.

A gyermekek szabad önkifejezését a bábjátékban bontakoztatjuk ki.

Dramatikus helyzetekben lehetőséget adunk a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Alapelveink:

- kihasználjuk a magyar népmese, vers és mondókakincs adta lehetőségeket az irodalmi nevelésben;
- lehetővé tesszük, hogy a gyerekek eljátsszák, elbábozzák kedvenc meséiket, kitalált történeteiket;
- lehetőséget biztosítunk a szabad önkifejezésre.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor_végére:

- örömmel hallgassanak meséket;
- érezzék a mondókák, versek ritmusát;
- csendben, figyelmesen hallgassák végig a mesét;
- vegyenek részt az énekes, halandzsás, mozgásos improvizációs játékek kezdeményezésében;
- értsek meg a hallott, mondott vers témáját, költői képeit;
- játékaikban nyilvánuljon meg a kedves mesehőssel átélt élmény;

- beszélgessenek a mesében elhangzottokról, szereplőkről;
- nézegessenek szívesen meséskönyvet;
- ismerjék a csoport könyvespolcát, az óvodai könyvtárat, vigyázzanak a könyvekre;
- találjanak ki önállóan történeteket, meséket, s azt mozgással is jelenítsék meg;
- szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak önmaguk és mások szórakoztatására is.

Eszközök:

- bábparavánok, bábok, maszkok, mesekönyvek, képes könyvek, diafilmek, hangos könyvek.

b) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja a közös éneklés, a közös énekes játék és gyermektánc örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok:

- a zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének, megfelelő válogatása, tervezése;
- az éneklés megszerettetése;
- az énekes játékok és gyermektánc közösségépítő hatásának kihasználása;
- zenei anyanyelvünk továbbörökítése, (Kodály, Forrai Katalin) módszereinek megőrzése;
- a gyermekek zenei képességének fejlesztése
- autista gyermekek esetében a zene komplex és hatékony módon történő alkalmazása a sérült, fejlődésben elmaradt készségek kompenzálására.

Zenei nevelésünk anyagát a népi mondókák, népi dalos játékok, népszokásokhoz kapcsolódó énekek, és a zenehallgatás dalanyaga alkotják.

Zenei kreativitásuk alakításában nagy szerepet játszanak az igényes kortársalkotások.

A 3-4- éves gyermekeket megismertetjük olyan simogató, hőcögtető játékokkal, melyeket együtt játszunk velük, ezek arc-, kéz-, ujj és lovagoltató játékok. A mondókák 2/4-es üteműek. Egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat tanítunk, melyeket játékos

utánzó mozdulatokkal, népzeneire történő sétálgatással és egyszerű vonulásokkal kísérünk. Megismertetjük őket 1-2 komponált gyermekdallal is.

Megfigyelgetjük a csendet, a környezet hangjait és dallamját szó hangszereket.

A 4-5-éves gyermekekkel is játszunk ölbéli játékokat.

A gyermekdalok hangterjedelmét bővítjük, a körjátékok szövegei kibővülnek. Az egyenletes lüktetés mellett a ritmus megéreztetésére is sort kerítünk.

Szerepcserére épülő játékokat tanítunk, melyeket már változatos, összehangolt játékmozgás kísér (változatos sorformák, csiga- kígyóvonal).

Az 5-6-7- évesek dal, mondóka és mozgásanyagát egyre bonyolultabb, változatosabb énekek, mondókák és mozgások alkotják. Több szereplővel, komplikáltabb mozgással, nagy térben mozgó játékokat választunk, mely a sima szerepcserén túl párválasztós, kapu tartós, csoportos fogócska, sorgyapodó, két körforma is lehet. Az egymást megtréfáló játékok a fejlett humorérzékű csoportoknál gyakrabban alkalmazható.

Zenehallgatásunk gerincét a magyar népdalok alkotják élő előadásmódban, hallgatunk magyar komponált műzenét és klasszikus zenét, valamint kortárs zenét és más népek dalait is. Lehetőséget teremtünk más nemzetiségű és etnikai csoportba tartozó gyermekek esetében saját népi dalaink meghallgatására, előadására is. Gyakran alkalmazzuk a hangszeres zenehallgatást.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően olyan énekes népszokások megismertetését tervezzük, amelyek kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári és zöld ünnepekhez, valamint óvodánk hagyományos ünnepeihez (Vásári és szüreti dalok, állatokról szóló énekek, téli ünnepi dalok, farsangi mulatságok, a természethez kapcsolódó énekek, Pünkösödölés, Csodapók Napi vígasság).

Az éneklési készség fejlesztésén belül a tiszta éneklés kialakítására törekszünk, melynek értelmében eleinte kis hangterjedelmű dalokat tanítunk, és megfelelő hangmagasságon éneklünk. Fontos az óvodapedagógusi példamutatás, tiszta éneklés, szép szöveg kiejtés.

A ritmusérzék fejlesztésében a fokozatosságra ügyelünk, melynek első lépcsője az egyenletes lüktetés kiemelése. Később a mondókák és gyermekdalok ritmusának megéreztetése lépéssel, ritmikus mozdulatokkal, majd tapssal, kopogással. Fontos, hogy a szünetet a ritmustól eltérő mozgással különböztessük meg. Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolását a kettes lüktetés érzékeltetése, majd a tempóérzékelés és a mozgáskultúra, gyermektánc játékos megelevenítése követi. A gyermektánc néhány lépésénél az egyszerűbb, tá és ti-ti-tá kombinálása is megjelenik.

Hallásfejlesztésen belül a magas és mély hang érzékeltetését, a halk és hangos közötti különbséget, a hangszínfelismerést és a belső hallás fejlesztését értjük. A gyermekhang ápolása, fejlesztése, a helyes légzésre való odafigyelés is mindennapi feladatunk.

A zenehallgatás anyaga a nap bármely szakában megszólalhat, főként óvónői ének formájában, melybe beiktathatunk népzenei, hangszeres zenét, igényes műzenét, nemzetiségi és kortárs zenét is.

Alapelveink:

- népdalok éneklésével, hallgatásával, a gyermeki néptáncokkal és népi játékokkal segítjük hagyományaink továbbélését.
- a zenei képességek fejlesztésénél törekszünk a komplexitásra;
- olyan zenei értékek közvetítésére törekszünk, melyek formálják a gyermekek zenei ízlését, javaslunk és segítünk a szülőknek kiválasztani a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő zenei anyagot.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek jó kedvvel, szabadon szeressenek énekelni;
- szívesen, örömmel játszanak énekes játékokat, egyéni szerepvállalásra és szervezésre is legyenek képesek;
- a zenei képességük önmagukhoz képest fokozatosan fejlődjön;
- élvezettel hallgassanak zenét, ismerjenek néhány hangszert.

Eszközök:

- természetes anyagból készített gyermekhangszerek, népi hangszerek dallam és ritmusjátásra,
- komplett hangszerkészlet;
- népi műsoros és videokazetták, CD lemez és lejátszó, hangkazetták;
- kékfestő szoknyák és posztó mellények, népi kellékek;
- körjátékokhoz szükséges eszközök.

c) Rajzolás, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja a gyermekek élmény és fantázia világának képi megjelenítése, kreatív, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-, forma-, színeképzetének gazdagítása, képi gondolkodásának fejlesztése, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényességének alakítása. A népi mesterségek megismerése: agyagozás, kézi fonás, szövés, batikolás, nemezés, gyöngyfűzés, tojásfestés, varrás gyakorlásával, továbbá a műalkotások, népművészeti elemek megismertetésével.

Feladatok:

- a tevékenység feltételeinek megteremtése, szervezeti formáinak szükséges eszközeinek differenciált biztosítása;
- minőségi anyagok használatának biztosítása, takarékosagra nevelés;
- tartalmának, minőségének fejlesztése.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkört, helyet biztosítunk, melybe a gyermekek szívesen bekapcsolódnak, örömmel vesznek részt az alkotó munkába.

A csoportszobában megfelelő méretű asztalnál jelölünk ki vizuális tevékenységhez megfelelő helyet, változatos anyagokat és eszközöket, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján változatos alkotó tevékenységbe kezdhet.

Heti rendszerességgel az erre a célra kialakított mobil kézműves műhelyben szervezzük a gyermekek számára tevékenységet, ahol lehetőség nyílik a tehetséggondozásra is.

A vizuális tevékenységhez elegendő időt, és megfelelő mennyiségű és méretű eszközt biztosítunk, hogy a gyermekek abból és annyi ideig alkothassanak, ameddig kedvük tartja.

Az autista gyermekek esetében fokozottan figyelünk arra, hogy a kézműves tevékenységek a sérült szociális-kommunikáció kompenzálására, az alkotások elkészítésének örömforrásként történő megjelenésére irányuljon.

A kisebbeknek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek változatos anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel.

Együtt éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek és formák adta örömet, az esztétikai élményt. Erre különösen jó lehetőség kínálkozik az udvaron, ahol térben is tájékozódhatnak az anyagok és eszközök sokféleségéről.

Szabadon próbálkozhatnak, csak akkor segítünk, ha igénylik.

A tevékenységeket a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük, de ezeket nem különítjük el élesen egymástól.

A képalakítást homokba karcollással, agyagba készített nyomattal, ujjfestéssel, nyomatkészítéssel, papírragasztással, zsírkrétával, jelenítjük meg.

Lehetőséget adunk élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő témaválasztásra.

Plasztikai munkák során megismertetjük a gyerekeket a különböző anyagok alakíthatóságával.

Építés alkalmával bemutatjuk a különböző tárgyakat, melyeket közösen rakosgatunk.

A nagyobb, érdeklődőbb gyermekeknél segítjük a szándékos képalakító tevékenységet, élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz illeszkedő technikával.

Felfedeztetjük, hogy a világon minden ábrázolható, megjeleníthető.

Elősegítjük az emberábrázolás megjelenítését.

A plasztikai munkák során törekszünk a formák tagolására. Ösztönözzük a gyermekeket, hogy játékuhoz kiegészítő kellékeket, apró ajándéktárgyakat készítsenek, változatos anyagok, együtt gyűjtött természeti kincsek felhasználásával.

Építésnél elősegítjük önálló ötleteik megvalósulását, ehhez közösen gyűjtjük a felhasználható eszközöket (doboz, takaró, kisebb berendezési tárgyak).

Az érdeklődőbb 5-6-7- éves gyermekeknél elősegítjük a képi plasztikai kifejező képességet. A képalakítás során minél több lehetőséget biztosítunk a közös kompozíció készítésére több napon át. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az eszköz választás lehetőségét bővítjük.

Elősegítjük a mesék, versek, gyermekdalok, ünnepek képi megjelenítését.

A plasztikai munkák készítésekor lehetőleg természetes anyagokat használunk. Megismertetjük a gyermekeket a népi mesterségek eszközeivel, anyagaival, munkafogásaival.

Barkácsolás és bábkészítéskor a természetes anyagokat részesítjük előnyben. Építéskor egyéni elképzeléseik, ötleteik megvalósítását rájuk bízjuk.

Az alkotásaikból, munkáikból hozzuk létre „óvodánkat szépítő gyermek kiállítást”, amelynek folyamatos átrendezésébe, alakításába bevonjuk őket.

Alapelveink:

- a tevékenységekhez nélkülözhetetlen változatos minőségi anyagokat és eszközöket biztosítunk.
- segítjük a gyermekek önálló megvalósítási törekvéseit, kreativitásuk kibontakoztatását;
- igyekszünk elsajátíttatni a különböző népi mesterségek technikáit.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képalakításban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket;
- alkotásukra legyen jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása;
- örüljenek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozíciónak;
- plasztikai munkáik legyenek egyéni és részletezőek;
- téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők legyenek.
- csodálkozzanak rá a szép látványára, tudjanak gyönyörködni benne;

- fogalmazzák meg értékítéletüket, tudjanak beszélgetni az alkotásaikról,
- a változatos anyagokkal való kísérletezéseikkel, egyéni ötleteik megvalósításával fejlődjön kreativitásuk.

Eszközök:

- a gyermeki tevékenységhez biztosítjuk a változatos eszközöket elérhető polcokon való tárolással, barkácsoláshoz színes papírok, dobozok, ragasztók, fonalak, termények, egyéb kellékek; rajzlapok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, különböző profilú ollók, fonalak, gyapjuk, népi technikákhoz kellékek, eszközök;
- álló fal, és rajztáblák, festményszárító állvány.

11.) Külső világ tevékeny megismerése

Már kisgyermek korban megkezdődik a természeti, emberi, tárgyi környezethez való téri, mennyiségi és formai viszony megalapozása, alakítása. A környezet megismerése iránti vágy jelen van a gyermekben születése pillanatától kezdve.

A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy rácsodálkozhasson a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, megtanítjuk, hogy óvja, tisztelje és becsülje azt.

A valóság felfedezése során megfelelő irányítással, pozitív érzelmi viszonya alakul ki a gyermekekben a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismereteket nyújtunk, illetve a meglévőket mélyítjük, rendezzük.

Törekszünk arra, hogy különböző megfigyeléseket, tevékenységeket természetes környezetben szervezzük.

Tevékenységüket, kíváncsiságukat, mozgásigényüket felhasználva juttatjuk el őket a matematikai tartalmú ismeretekhez, fogalmak alkalmazásához, ezek mindennapi használatához.

Beszélgetések, megfigyelések közben matematikai fogalmakat használunk előttük, így ezek beépülhetnek szókincsükbe. Kiemelt szerepet szánunk a környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek tevékenységekben történő alkalmazására. Hangsúlyt fektetünk az ismeretnyújtásban a térbeli, alaki, nagyságbeli és mennyiségi viszonyok, irányok, helyzetek elsajátítására, illetve ítélőképességük alakítására. Gyakorlati tevékenykedtetés, gyűjtögetés közben ismerkednek a halmazképzéssel, mennyiségek megnevezésével. Csoporton belül figyelünk egyes gyermekek

fejlettségi szintjére, ennek megfelelően tervezzük a napi tevékenységekhez kapcsolódó ismeretnyújtást.

A környezet tevékeny megszerettetésének célja a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, és megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Óvodán kívüli helyszíni megfigyelésekkel, óvodában végezhető kísérletekkel figyelmüket ráirányítjuk a környezetünk megbecsülésére, védelmére, ennek fontosságára.

A rendszeres növény és állatgondozásban való segítséssel megtanulják a gondoskodást, az élőlények védelmét. Aktívan segítenek az udvarunk rendbetételében, a komposztálás folyamatának megfigyelésében, hasznosításában.

A felnőttekkel közösen válogatják szelektíven a hulladékokat, viszik a megfelelő gyűjtőedényekbe.

Környezetvédelmi napokhoz kapcsolódó programokon ismerik meg e napok jelentőségét.

Feladatok:

- a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonyulás megalapozása, az élő és élettelen világ megismertetése és megszerettetése;
- a külső világ tevékeny megismerése során a gyermeki aktivitásra építve azoknak az alkalmaknak a biztosítása, ahol tapasztalatokat szerezhetnek a természeti, az emberi, tárgyi környezetük formai, téri, síkbeli és mennyiségi viszonyairól, kapcsolatairól;
- a környezet megismertetése során a matematikai kíváncsiság felkeltése és érdeklődés kibontakozásának segítése;
- a gyerekek környezetük felfedezése, megismerése közben olyan tapasztalatokat szereznek, melyek segítik őket az életkoruknak megfelelő eligazodáshoz, tájékozódáshoz;
- érzelemgazdagítás a természethez, természetvédelemhez kapcsolódó és hagyományőrző tevékenységekkel;
- a természeti, társadalmi környezet óvásának, tiszteletének megbecsülésének elsajátítása,
- a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének elősegítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a természeti és társadalmi környezethez való érzelmi viszonyulás és a környezettudatos magatartásformálás alapozása, alakítása.

A gyermekeket az óvoda elfogadása és megszerettetése után megismertetjük az óvoda közvetlen környezetével. Megfigyeltetjük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását és növényeit.

Megfigyelünk néhány gyermekekhez közel álló állatot, növényt.

Együtt gyűjtünk terméseket, kavicsokat, leveleket, évszakokra jellemző képeket.

Beszélgünk a családról, az összetartozásról. Képeket nézegetünk a családról, különböző szerephelyzeteket teremtve családjátékot játszunk. Családjáték keretében beszélgetünk a család legfontosabb szükségleteiről, a családtagok munkájáról, a szülők foglalkozásáról.

Megnevezzük az emberi test részeit, beszélünk ezek védelméről, óvásáról. Tudatosítjuk testük ápolásának szükségességét, az orvos egészségmegőrző, betegség megelőző és gyógyító munkájának fontosságát.

A testünk témakört bővítjük az érzékszervek funkciójának megfigyelésével, felhívjuk a figyelmet védelmük, ápolásuk fontosságára.

Séták alkalmával gyakoroljuk a gyalogos közlekedést, megismerkedünk az óvoda környékével.

Utazás alkalmával megfigyeltetjük a közlekedési eszközöket, járműveket, gyakoroljuk a kulturált viselkedés szabályait.

Később a gyermekek élményszerző sétáit tágabb környezetben szervezzük.

Visszatérő, a csoport által kedvelt helyeken továbbra is figyeljük a természet változásait, és az ezzel kapcsolatos összefüggéseket. Gyűjtőmunkánk gazdagítására és differenciálására törekszünk, ezeket együtt hasznosítjuk.

Gyönyörködünk az évszakok növényeiben, összefüggéseket keresünk az időjárás és az emberek tevékenysége között. Rügyeztetünk, hajtatunk, magvakat csíráztatunk, palántázunk.

Bővítjük az állatokról szerzett ismereteiket, rendszerezzük azokat.

Lehetőség szerint természetes környezetben figyeljük meg a környéken élő házi és vadon élő állatokat (életmódjukat, táplálkozási szokásaikat).

A gyermekekkel ellátogatunk a környező intézményekbe, középületekbe, szaküzletekbe. Megismertetjük velük Budapest és Kőbánya néhány nevezetességét.

Megfigyeltetjük a felnőttek munkáját.

Gyönyörködünk az évszakok szépségeiben, színeiben, színárnyalataiban, a növények fejlődésében.

A négy őselemhez kapcsolódó játékokat lehetőség szerint beépítjük a külső világ tevékeny megismerésébe.

Az élősarkot akváriummal, floráriummal bővítjük, bevonjuk a gyermekeket ezek gondozásába.

Egyszerűbb kísérleteket végzünk vízzel, földdel, levegővel, tűzzel, növényekkel.

Az időjárás változásaiból fakadó környezetalakító munkálatokat végzünk (kertrendezés, növénygondozás).

Megismertetjük a gyermekeket a szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközökkel, a megkülönböztetett jelzésű járművekkel.

A természeti környezet megfigyelésekor egy-két konkrét szempont megadásával segítjük az autizmussal élő gyermekeket.

Esetükben nehezített a csoportos helyzetben való ismeretszerzés, ezért új ismeret átadásakor egyéni helyzetet és sokrétű vizuális támogatást alkalmazunk.

a) Érzelemgazdagítás a természethez, a természetvédelemhez kapcsolódó és hagyományőrző tevékenységekkel

Természet közeli étellel szeretnénk a gyerekeket a természet szeretetére nevelni. Meg kell erősítenünk bennük a környezettudatos viselkedést, hogy mennyire összefügg minden egymással, s milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A környezetvédelem a környezetalakítással, munkatevékenységgel összefüggő feladatokat is tartalmaz.

A környezet megismerésén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel, mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben. Segíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

Fontos nevelési feladatunk, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondozzák, érezzék magukénak. Programunk nem ismer kártékony növényt, állatot, minden élőlénynek joga van az élethez, megvan a szerepe a Föld élővilágában. Felhívjuk figyelmüket a mérgező növényekre, ezek veszélyeire.

A környezetszennyezés elkerülése érdekében egészségre ártalmas anyagok nem kerülhetnek be az óvodába, helyette a gyermekek természetes anyagot, terméseket gyűjtenek, ezeket használják fel játékaikban.

A környezetvédelem már az óvodás gyermek szintjén is kötelezettségeket jelent a komplex foglalkozások rendszerében.

A környezetvédelemre nevelésben az óvoda minden dolgozójától és a szülőktől is megkívánjuk a példamutatást, hiszen a jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alap-

vetően meghatározni, átrendezni. Ha most nem kapnak megfelelő indíttatást, akkor tönkre tehetik, amit elődeik rájuk hagynak örökségül.

Különös figyelmet fordítunk a dolgozók környezeti szemléletformálásra, a szelektív hulladékgyűjtésre, takarékos energia felhasználására, környezetkímélő tisztítószer felhasználására. Részt veszünk papírgyűjtésben, szövésre felhasználható pamut alapanyagú otthoni anyagok szövéshez való begyűjtésében.

Megismertetjük a néphagyományokat, azok eredetét, lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit, játékait. Gyakoroljuk a kézművességben, a népi mesterségeket. Az óvodai életben a néphagyományokhoz kapcsolódó szokások megőrzése, a hagyományos és nemzeti ünnepek megtartása része a környezettudatos, hagyományőrző nevelésnek. Alkalmas lehet arra, hogy kialakítsa és mélyítse az együttéléshez szükséges szokásokat. Lehetőségeket változatos tevékenységformák gyakorlásával, új technikák megismertetésével, távlatokkal bővítjük.

Modern szokásainkkal együtt tovább élhet a népi kultúra, ha a gyermekek megtalálják benne a követendőket, felfedezik egyszerűségét, szépségét.

Fontosnak tartjuk, hogy megismertessük a gyerekekkel Kőbánya történelmét, építészeti sajátosságait, hagyományait, és ismerjünk ezzel kapcsolatos népi játékot, népmesét, népdalt.

Alapelveink:

- megteremtjük a természet szeretetének, védelmének lehetőségeit;
- lehetővé tesszük a gondolkodási képesség hatékonyságának alakulását;
- arra törekszünk, hogy közvetlen kapcsolat alakuljon ki a gyermek és környezete között;
- támogatjuk az önálló problémamegoldás lehetőségét;
- felhasználjuk a természetben adódó lehetőségeket a megfigyelésekre, a természetben megfigyelhető matematikai fogalmak, tartalmak megismertetésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek. Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét;
- tudják saját születési helyüket és idejüket;
- különbséget tudjanak tenni az évszakok között, gyönyörködjenek szépségében, ismerjék és nevezzék meg a napszakokat;
- a gyermekek ismerjék a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, híres épületeket, esztétikai alkotásokat;

- ismerjenek háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat;
- ismerjék környezetük növényeit, s azok gondozását;
- legyenek gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerjék és nevezzék meg a közlekedési eszközöket;
- a tárgyakat tudják megszámlálni legalább 10-ig, tudják összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint;
- különböztessék meg a jobbra- balra irányokat, értsék a helyeket kifejező név-utókat (pl.: alá, fölé, közé stb.);
- kialakuljon ki a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük. Ismerjék meg a viselkedés alapvető szabályait, folyamatosan alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- szívesen nézegessék a tapasztalatszerző séták, kirándulások, rendezvényeken készült közös fényképeket.

Eszközök:

- a tanulási folyamatban felhasználható, a környezetünkben található tárgyak, eszközök széles skálája;
- nagyítók, csíráztató láda, kísérletekhez szükséges kellékek, kerti szerszámok,
- a népi mesterségek gyakorlásához termények, termések, agyag, gyapjú, szövésre alkalmas eszközök, gyöngy, fonal, anyagok, egyéb kiegészítők.

b) Hagyományos ünnepek, jeles napok, népi mesterségek a nevelési év során

SZEPTEMBER

Nevelési évünk első közös ünnepe a **Mihály napi vásár** (szeptember végén).

A vásár hagyományának ápolására, megélésére ad lehetőséget. Mihály napkor a gyerekek maguk készítette süteményeket, ajándékokat kínálnak hangosan versekkel, mondókákkal kísérve, a hagyományos ünnep jelentőségének meghallgatása után szüleiknek.

Közös tevékenységek és népi mesterségek:

- agyagfigurák készítése – fazekasság alapjai;
- fonás, szövés;
- őszi termények, magvak gyűjtése felhasználása sütéshez.

OKTÓBER

Csoportonként, **daráljuk, préseljük a szőlőt**, addig a többi gyermek szőlőről, szüret-ről szóló körjátékokat játszik. Szőlő préseléskor segítenek a darálóba tenni a szőlőfürtöket, majd erejüktől függően darálhatják is. Ezután, a mustot kancsóba töltjük, hogy szüleiket is megkínálhassák délután.

Gyermekeink részére **táncház** mulatságot szervezünk, melybe az érdeklődő szülők is bekapcsolódhatnak.

Állatvédelmi nap (október 4.) megünneplése, kirándulás, Állatkert látogatás.

Közös tevékenységek, népi mesterségek:

- termény- és agyagállatok, figurák, babák készítése;
- agyag edények készítése;
- kirándulás megszervezése.

NOVEMBER

Közös tevékenységek, népi mesterségek:

- őszi termésekből barkácsolás, bábok készítése: csuhé, kukorica, makk, gesztenye, toboz, levelek bogyók felhasználásával;
- aszalás;
- fonás, szövés;
- családi délután közös barkácsolással, karácsonyi ajándéktárgyak készítésével;
- közös óvoda dekorálás a téli ünnepeink jegyében.

DECEMBER

Adventi koszorú készítése, a karácsonyi várakozás érzékeltetése, adventi naptár készítésével. Alkalomhoz illő dalok éneklése a gyertya meggyújtásánál.

Mikulás ünnep (december 6.) Énekekkel, versekkel várjuk és fogadjuk óvodánkban a Mikulást. A gyerekek ajándékot kapnak.

Luca napja (december 13.) Luca napi búzavetés.

Karácsonyi ráhangolódás, karácsonyfa állítás, karácsonyi dalok, versek közös előadása a szülők és családtagok részére. Karácsonyi asztaldíszek készítése természetes anyagokból, elhelyezése a főétkezésekhez az ünnepélyesen megterített asztalon.

Közös tevékenysége, népi mesterségek:

- ajándékok készítése;
- mézeskalácssütés, díszítés;
- karácsonyfadíszek készítése természetes anyagból.

JANUÁR

Új esztendő köszöntése: csoportba érkezés öröme, az újesztendő köszöntése népi jókívánságokkal, versekkel.

Közös tevékenységek népi kismesterségek:

- madáretetés, itatás figyelemmel kísérése;
- téli sportjátékok (időjárás adta lehetőség szerint);
- szövés, fonás, agyagozás.

FEBRUÁR

Farsang (február közepe körül) a bevonuló tavasz ősnépi örömnépe, szimbolikus megsegitése a tavasznak a téllal való küzdelemben. Jelmezbe öltözés, vidám versenyjátékok, vetélkedők. Hangos énekkel, versekkel nyilvánítjuk ki jókedvünket. Farsangi fánk evése, nagy eszem-iszom. Vidám tánccal zárjuk a délelőttöt.

Közös tevékenységek, népi mesterségek:

- farsangi álarc és jelmezkészítés;
- farsangi terem dekoráció elkészítése, vidám játékok játszása;
- maskarakészítés, batikolás;
- fonás, szövés gyakorlása.

MÁRCIUS

Sándor-József-Benedek napja (március 19-22.) A tavasz „hivatalos” beköszönte: először mentek hajadonfőtt a gyermekek a szabadba.

Víz világnapja (március 22.) Vízi programok (vízzel végezhető kísérletek, az Újhegyi-tó környékének meglátogatása, alkalmanként alapítványi támogatással hajókázás, a Dunán stb.)

Közös tevékenységek, népi kismesterségek:

- tavaszi hajtások, palántanevelés;
- szövés;
- fazekasság;
- családi délután közös barkácsolással.

ÁPRILIS

Húsvét (évenként más, előre kijelölt időpont) Tojásfestés, díszítés, írókázás, berzselés, terem tavaszi díszítése, locsolkodás ünnepe. A gyermekeknek szánt apró ajándékot eldugjuk az udvaron, majd maguk keresik meg. A lányok fogadják a locsolókat, megajándékozzák őket.

Föld napja (április 22.) Virágágyások gondozása, segédkezés a virágok átültetésében, alkalmanként kirándulás.

Közös tevékenységek, népi kismesterségek:

- Húsvét előtti „határjárás” az óvoda környékének megfigyelése (természeti változások);
- Húsvéti tojásfestés, írókázás, berzselés;
- terem díszítés, dekoráció elkészítése;
- locsolkodás;
- palántázás, veteményezés.

MÁJUS

Májális (május 1.) Májusfa készítése, állítása, körültáncolása, tavaszi mozgásos népi játékok.

Édesanyák köszöntése: dalokkal, versekkel, közös játékkal.

Pünkösd (pünkösd napja a húsvét időpontjához igazodik). A nyár bevonulásának ünnepe.

Madarak és fák napja (május 10): A természet megfigyelése külső helyszínen.

Csodapók nap: A nevelési év és az iskolába készülő gyerekek közös búcsúztatása játékos, jó kedvű délelőtti során.

Közös tevékenységek, népi kismesterségek:

- májuszakészítés, állítás, körtáncok;
- ajándék készítés anyák napjára, Csodapók Napra;
- kirándulás.

12.) Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű tevékenység, melyet szívesen s örömmel végez. Célunk, hogy a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok alakuljanak ki, melyeket cselekvő tapasztalással

talás útján szereznek meg a gyermekek. Ezek együttesen pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. Egyéni értékelést igényel, mivel a tevékenység konkrét, reális, és a gyermek önmagához mérten fejlődik. Differenciált feladatadást biztosítunk az *sajátos nevelési igényű - autista* és *SNI B* gyermekek részére.

Feladat:

- a munka jellegű tevékenységek és fejlesztésük, az ehhez szükséges feltételek, eszközök biztosítása.

Tevékenység tartalma:

- önkiszolgálás;
- közösségért végzett tevékenység.

a) Önkiszolgálás

Megismerjük az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét. Ösztönözzük a szülőket arra, hogy a gyermekek otthon is gyakorolhassák az önkiszolgálás és a családért végezhető munkajellegű tevékenységeket.

b) Közösségért végzett tevékenységek

A közösségért végzett tevékenységek a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, melynek színterei a naposság, a mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák, növény és kisállat gondozás.

A **naposság** vállalásában eleinte az önkéntesség dominál. Figyelünk a feladatok fokozatos bevezetésére, a terhelés lassú növelésére az egyéni és differenciált segítségnyújtásra. Ügyelünk arra, hogy mindenki sorra kerüljön. Megbeszéljük a gyermekekkel a kiválasztás sorrendjét. Ismertetjük a naposok feladatait, a szükséges eszközök helyét, a terítés, az edény leszedés menetét. Biztosítjuk a naposok számára is a nyugodt étkezés feltételeit.

Mindennapi élettel kapcsolatos állandó munkák körébe tartozik a környezet rendjének megőrzése, melynek során a gyermekek közösen rendben tartják a csoportszoba, illetve az udvar játékeit.

Egyéni munkavállalás során oszthatják a fogkrémet és segíthetnek az ágyazásban. Folyamatosan szépítjük, dekoráljuk óvodánkat.

Az alkalmoszerű munkáknál előre ki nem számíthatóságuk miatt fokozottan figyelünk a pontos magyarázatra, jobb szervezésre.

Gondoskodunk arról, hogy a passzívabb gyermekek is sikerélményhez jussanak munkavégzésük során.

Az elromlott játékeszközöket a gyermekekkel együtt, vagy a szülők segítségével javítjuk.

Ünnepi készülődéskor az ajándékkészítést, teremdíszítést közösen végezzük. Érzelmi ráhatással igyekszünk kialakítani, hogy természetes igényük legyen a kisebbek segítése.

Növény- és kisállat gondozás területén a növények válogatásakor figyelembe vesszük a helyi lehetőségeket. A gyermekek által ismert és fogyasztott konyhakerti növények, gyógynövények, virágok ültetéséhez megfelelő helyet biztosítunk, ezzel alkalmat adunk a munkavégzésre és a fejlődési folyamat megfigyelésére. Az élősarok kialakításánál lehetőséget adunk a gyermekek által gyűjtött termések és magvak elhelyezésére.

Az évszaknak megfelelően végzünk udvari munkákat.

A kisállat tartásnál bevonjuk a gyermekeket az etetés és tisztántartás munkálataiba.

Alapelveink:

- törekszünk a munkavégzéshez szükséges képességek kialakítására (kivétel, önállóság, felelősség, céltudatosság, kötelességteljesítés);
- minden gyermeknek saját magához mérten adunk fejlesztő értékelést;
- ösztönözzük, hogy kialakuljon a gyermekben az önálló döntés képessége;
- érvényesítjük a fokozatosság, aktivitás, állandóság és folyamatosság elvét;
- törekszünk arra, hogy minden munka örömforrás legyen.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeressenek közösen dolgozni, örüljenek, ha az elvégzett munka eredményét látják;
- önállóan, igényesen végezzék a naposi munkát;
- szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások teljesítésére;
- szívesen vegyenek részt a növények és állatok gondozásában;
- örömmel segítsenek a kisebbeknek;
- szeressenek meglepetést készíteni társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak;
- becsüljék meg a felnőttek munkáját.

Eszközök:

- gyermekméretű udvari takarító eszközök, szerszámok;
- épületen belül az önkiszolgáláshoz és a közösségért végzett tevékenységekhez szükséges, valamint a kisállat gondozáshoz, növényápoláshoz szükséges eszközök.

IV.

PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE

13.) Tárgyi feltételek

Intézményünk feltételeinek kialakításában törekszünk a biztonságos óvoda programjának kiépítésére.

Ezek a következők:

- naprakész szabályozó óvodai dokumentáció;
- SZMSZ, Házirend, Munkavédelmi Szabályzat, Tűzvédelmi Szabályzat, Érintésvédelmi Szabályzat, Veszélyhelyzeti és Katasztrófavédelmi Prevenációs Program, Biztonságos Óvoda programja;
- dolgozók folyamatos képzéséhez a lehetőség biztosítása;
- gyermekbaleset megelőzése oktatással, munkavédelmi szemlével, folyamatos dokumentálással.

Tárgyi feltételeink megfelelőek. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és biztonságosan helyezük el. A helyiség és eszköz-normához viszonyítva tornaszobánk, orvosi, vezető helyettesi szobánk nincs.

A gyermekek ellátását szolgáló csoportszobák, mosdók, öltözők tágasak, világosak.

Berendezéseink megfelelőek, a nevelőmunkához szükséges eszközök biztosítottak. Játék és szemléltető készletünk megfelelő mennyiségben és minőségben áll rendelkezésre.

A kézműves és hagyományőrző tevékenységhez az eszközöket többnyire pályázaton nyert összegekből szereztük be. (szövősékek, állványok, keretek, agyag megmunkálásához szükséges szerszámok, kerámiaégető kemencék, táncruhák.)

Gazdag könyvtárunk mind a szakirodalom, mind a gyermekirodalom tekintetében a színvonalas nevelőmunkát, az arra való felkészülést segíti.

Rendelkezünk TV-vel, videóval, videokamerával, DVD-CD lejátszókkal, videofilmekkel, digitális fényképezőgéppel, projektorral.

Számítógépek, nyomtató, fénymásoló, lamináló és spirálozó gép segíti az adattárolást, sokszorosítást, dokumentumok készítését.

Elektromos gőzös takarító eszközök segítik a technikai dolgozók munkáját, az óvoda megfelelő tisztán tartását.

Óvodánkban a HACCP szerint felszerelt tálalókonyha van, mosogatógéppel, ivóvíztisztítóval felszerelve. Az élelmet a velünk közös épületben üzemelő bölcsődéből kapjuk. Biztosítják számunkra a tej és liszt érzékeny gyermekek ellátását is.

Udvarunk tágas, rendben tartott, ám az EU szabályozás miatt alapos felújításra szorul.

A célok között szerepel a mozgásfejlesztő, többfunkciós fajtékok beszerzése, rugalmas felületek kialakítása. homokozók árnyékolásának megoldása, udvari sakk tábla elkészítése, bábuk beszerzése.

A természetes elhasználódás alapján a pótlást, beszerzést az éves működési tervben a fontossági sorrend betartásával rögzítjük.

A módosított Helyi Óvodai nevelési Programunk a tárgyi feltételek tekintetében az SNI A autista és SNI B gyermekek ellátásához szükséges helyiséggel és alapvető eszközökkel nem rendelkezünk.

14.) Személyi feltételek

Óvodánkban a teljes nyitva tartás alatt a nevelőmunka kulcs szereplője és minden tevékenység irányítója az óvodapedagógus. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a számára.

Alkalmazotti közösségünk létszáma megfelel a törvényi előírásoknak, a feladatellátáshoz elégséges. Az óvodapedagógusok által végzett nevelési, oktatási feladatok ellátását nagymértékben segíti az óvoda alkalmazásában álló fél státuszú pszichológus, a fejlesztő munkát ellátó, szakvizsgázott óvodapedagógus és a pedagógiai asszisztens. Az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul óvodai nevelésünk eredményességéhez. A logopédiai fejlesztést külsős szakember segíti.

Az Alapító Okiratunkban meghatározottak szerint integráltan neveljük a HH, HHH, SNI és a kivételes képességű, tehetséges gyermekeket.

Óvodánk nevelőtestülete rendelkezik a Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges szakmai felkészültséggel, kivéve az SNI A - *autista* gyermekek fejlesztéséhez szükséges gyógypedagógiai ismeretekkel.

A nevelési program megvalósításához szükséges ismereteket biztosítják az óvodapedagógusok szakvizsgás képzései, valamint az eddig elvégzett tanfolyamok, akkreditált képzések (játék, tánc, népművészet, barkácsolás, fejlesztő pedagógia, környezetvédelem, KOMP nevelési módszerek, játékos torna vezetése, projekttervezési módszer, szocioemocionális képzés stb.).

Továbbképzési lehetőségeket pályázati, vagy ingyenes képzési lehetőségekkel igyekszünk szinten tartani és a törvényi előírásoknak megfelelően támogatjuk az érintett kollégákat.

Óvodai testület attitűdje:

Testületünk stabil, jó felkészültségű, több éve együtt dolgozó óvodapedagógusokból és alkalmazottakból áll.

A gyermekek szeretete, mindenekfelett álló érdekének védelme elsődleges számunkra. Azonos nevelési elveket vallunk, nyitottak vagyunk az újra, a jóra, de ugyanakkor kialakult hagyományainkat is féltve őrizzük.

15.) Óvodánk kapcsolatai

a) Család

Óvodánk kiegészíti a családi nevelést. Ennek érdekében személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel. Tudomásunkra jutott információkat bizalmasan kezeljük. Szakszerű segítséget nyújtunk gyermekeik nevelésében. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családokhoz illesztett megoldásait.

Körültekintően szervezzük meg az együttműködés formáit.

Minden szülő, aki ellátogat nyílt napjainkra egy Tájékoztató füzetrel és a Házirenddel ismerkedhet meg, illetve a honlapunkon is betekintést nyerhetnek óvodai életünkbe.

Óvodánkba kerülő új gyerekek szülei számára tájékoztató szülői értekezletet tartunk a nyár folyamán, ahol ismertetjük intézményünk nevelő tevékenységét, az óvoda működési rendjét. Kiemelt hangsúlyt kap a köznevelési törvény vonatkozó fejezeteinek tudatosítása, különös tekintettel a szülői jogokra és kötelelességekre, valamint a tankötelezettségre.

A nevelési céljaink, és a Programunk bemutatása mellett, hangsúlyos szerepet kap óvodánk családdal együtt nevelő szemlélete.

Fontosnak tartjuk, hogy az értekezletek légköre közvetlenséget, egymásra figyelmet árásson. Az elkövetkezendő szülői értekezleteken érezhető legyen segítő szándékunk. Egymás megismerése érdekében közös játékot kezdeményezünk a feszültségoldás, a jó hangulat érdekében.

Nagy jelentőségű számunkra, hogy még az óvodába kerülés előtt, családlátogatás során, otthoni környezetben ismerkedjünk meg leendő óvodásainkkal. Ezzel alapozzuk meg a későbbi találkozások meghittségét.

A kapcsolattartás másik formája a fogadó óra, ami a szülők vagy az óvónők kérésére előzetes egyeztetés alapján történik. Lehetőséget ad arra, hogy a szülőkkel, kölcsönös bizalommal, nyíltsággal beszélgessünk a gyerekeke fejlődésével kapcsolatos tapasztalatainkról, a szülők észrevételeiről.

Az óvodapedagógusok félévenként minden gyermekről a szülőjének egyéni tájékoztatást adnak, gyermeke aktuális fejlettségéről. Szükség esetén a fejlesztő-pedagógussal, logopédussal, pszichológussal való találkozást is megszervezik.

A kapcsolattartás megújult formája a közös kirándulások megszervezése csoport, illetve óvodai szinten.

Családi délutánok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a szülők a gyerekekkel együtt tevékenykedjenek, aktív résztvevői legyenek a közös együttlétnek, ezáltal szorosabbá válik kapcsolatunk.

Arra törekszünk, hogy olyan szülők töltsék be az Szülői Szervezet választott tisztségeit, akik elfogadták nevelési koncepciónkát és érzik, hogy valóban igényt tartunk együttműködésükre. Minden óvodai dokumentum módosításánál számítunk javaslataikra, véleményükre, építő ötleteikre.

Alapítványunk működésében is részt vesznek a kuratórium tagjainak megválasztott szülők.

A partner kapcsolat javítása érdekében rendszeresen felmérjük a szülők elégedettségét és igényeit, melynek módját a Minőségirányítási Program tartalmazza. Ennek eredményéről visszajelzést készítünk, mely a közös faliújságon megtalálható.

Inkluzív szemléletünknek megfelelően a szülőkkel való kapcsolattartás folyamatos és mélyreható a sajátos nevelési igényű gyermekeknél, a közös munkában alapfeltétel az őszinteség.

b) Bölcsőde

Az óvodába lépés megkönnyítése érdekében szoros kapcsolatot ápolunk a velünk közös épületben lévő Bölcsődével.

Részt veszünk a bölcsődei szülői értekezleten, ahol a leendő óvodások szülei megismerhetik az óvó néniket és felmerülő kérdéseikre választ kaphatnak.

Lehetőséget nyújtunk arra, a gyerekek szüleikkel együtt ellátogathassanak óvodánkba szervezett nyílt napjaink alkalmával. Ezt követően óvodánkban játékos délelőttöt szervezünk számukra, melyen együtt játszhatnak a gondozó nénikkel, csoport társaikkal.

Hagyományőrző ünnepeinkre rendszeresen meghívjuk a bölcsődés gyerekeket, mi is átlátogatunk hozzájuk, amikor meghívást kapunk egy-egy rendezvényükre.

Az óvodába lépés előtti napokban a kiscsoportosokat fogadó óvó nénik a bölcsődei csoportokban látogatják meg a leendő óvodásokat, ahol lehetőség nyílik a gondozó nénikkel való beszélgetésre is.

Az első óvodai napon a gondozónők az óvó nőkkel együtt fogadják a gyermekeket. Ez a néhány óra érzelmi, pszichikai, fizikai biztonságot nyújt minden új kisóvodás számára.

A beszoktatás idő eltelte után kölcsönös esetmegbeszéléseket tartunk.

c) Iskola

A megváltozott óvoda és iskola funkció értelmében közös feladatunk annak elfogadása, hogy minden fokozatban az adott életkor célszerű benyomásaival, műveltségi anyagával, élményeivel találkozzanak a gyerekek. További feladatunk a szülők szemlélet formálása azonos elvek mentén, valamint közös szakmai munkaközösségekben való együttműködés a sikeres átmenet érdekében.

Szoros kapcsolatot építettünk ki a Harmat u. 88. sz. Általános Iskolával, hiszen évente több alkalommal szervezünk közös programokat a kézművesség és a hagyományápolás, karácsonyi hangulati előkészítés kapcsán. Hosszú idő óta alkalmazzuk a játékba integrált tanulás mód-szerét, mellyel kölcsönös hospitálás során szívesen megismertetjük a tanítókat, valamint egymás dokumentumainak megismerésére is sort kerítünk.

Egy-egy jeles naphoz kapcsolódóan az iskolák műsorral kedveskednek az óvodásoknak.

A már elsős gyermekekhez meghívunk minket a tanítók, így nyomon követhetjük fejlődésüket, és arra is alkalmunk nyílik, hogy a nagycsoportosokkal belátogathassunk egy-egy délelőtti vagy délutáni programra.

Mindezen törekvések az új környezet, iskolatársak, pedagógusok elfogadását, tehát a könnyebb átmenet elősegítését szolgálják.

Az SNI A - *autista* és SNI B gyerekeknél a számukra megfelelő iskola kiválasztásában szülői kérésre tanácsot adunk.

Folyamatos és intenzív kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet során meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermejjóléti Szolgálat, gyermekotthonok, egészségügyi illetve köznevelődési intézmények, egyéb szociális intézmények) Nemzeti, etnikai és migrációs kisebbséghez tartozó gyermekek érdekében szükség esetén kapcsolatot tartunk az érintett kisebbségi szervezetekkel.

V.

GYERMEKVÉDELMI KONCEPCIÓ A PP MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ

Óvodánkban a gyermekek védelme az ENSZ által 1989-ben deklarált közlemény a „Gyermekek jogairól”, valamint az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi törvény és egészségvédő programok alapján folyik.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gondozás biztosítása, veszélyeztetettségének megelőzésére irányuló tevékenység, mind ezeknek a pedagógiai, jogi, egészségügyi és szociális tennivalóknak az összessége.

A gyermekvédelem helyet kap a Szervezeti és Működési Szabályzatunkban, valamint az éves működési tervünkben.

Területek:

- általános preventív gyermekvédelem;
- speciális óvodai gyermekvédelem;
- a felzárkóztatás a rászoruló gyermekeknél;
- a tehetséggondozás.

Cél:

- feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják;
- a gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, és minél hatékonyabban kezeljük, megelőzve súlyosabbá válásukat;
- a gyermek veszélyeztetettségének felismerése, a felismerést követően a veszélyeztetettség megszüntetése az intézmény által rendelkezésre álló eszközökkel, és az intézményen kívüli együttműködő partnerekkel;
- a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása, védelem biztosítása a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

Feladat:

- a gyermeki jogok biztosítása valamennyi gyermek számára, melynek során az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményei érvényesülnek;
- a családi és óvodai háttérből adódó hátrányok feltárása, segítség a hátrányok csökkentéséhez és kompenzálásához a családgondozás és egyéni bánásmód keretei között;

- folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel, aki összefogja ezt a tevékenységet, feladatát munkaterv, munkaköri leírás alapján látja el;
- szakintézmények bevonása kiemelten az SNI A autista és SNI B gyerekek esetében;
- a tanköteles korú gyerekek óvodából való tartós távollét okának feltárása, ezek orvoslása az intézmény által alkalmazható eszközökkel;
- az integrált nevelés törvényi vonatkozásainak megismerése, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások nyomon követése;
- a Házirendben megfogalmazott védő-óvó feladatok teljesítése;
- PP-unk által felállított célok és feladatok betartása a prevenció érdekében;
- a differenciálásra épülő nevelés, tanulás, a hátrányos, veszélyeztetett és SNI A autista és SNI B gyerek sérültségi fokát figyelembe véve speciális, egyénre szabott fejlesztés;
- kapcsolattartás a családdal, a szülőkkel, segítőkkel való együttműködés;
- etikai kódex betartása;
- balesetek megelőzése.

Alapelveink:

- érvényesítjük a gyermekek törvényben meghatározott jogait;
- kiemelten fejlesztjük az érzelmi, akarati és szociális képességeket, készségeket;
- tiszteletben tartjuk és erősítjük a családi nevelést;
- folyamatosan együttműködünk a családdal, segítőkkel (mind ez a szülők tudtával);
- tapintatos, személyes kapcsolatot alakítunk ki a titoktartási kötelezettség betartásával.
- nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.

VI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A **Helyi Óvodai Pedagógiai Programot** a szakmai munkaközösség véleményezi, az óvoda nevelőtestülete fogadja el, az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé és határozatlan időre szól.

A hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti az óvoda 2011. augusztus 04-én kelt **Helyi Óvodai Nevelési Programja**.

A Pedagógiai Programot meg kell ismertetni az óvoda valamennyi alkalmazottjával.

A programban foglaltak betartása az óvoda valamennyi alkalmazottja számára kötelező.

A szülőket a Pedagógiai Programban foglaltakról tájékoztatni kell.

A PP nyilvánosságát biztosítani kell, egy-egy példányát el kell helyezni a szokásos helyekre az óvodában, és az óvoda honlapján.

A PP módosítását kezdeményezheti a fenntartó, az óvodavezető, a nevelőtestület, a szülői szervezet, továbbá a módosítást szükségessé teheti jogszabályi, szervezeti, illetve működési változás.

Budapest, 2013. augusztus 29.

Wodzinsky Gabriella sk.
óvodavezető-helyettes

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A **Pedagógiai Programot** az óvoda nevelőtestülete a 2015. november 30-án megtartott határozatképes nevelőtestületi értekezletén **elfogadta**, melyet az óvodavezető és a választott jegyzőkönyv-hitelesítők aláírásukkal tanúsítják.

Budapest, 2015. november 30.

Csikó Zsuzsanna

óvodavezető

Wodzisławska Józsefné

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Virág Pólné

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Nyilatkozat

Az óvoda *szakmai munkaközössége* nevében nyilatkozom arról, hogy a Pedagógiai Program elfogadása előtt az EMMI 118. § (3) a) pontjában biztosított véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Budapest, 2015. november 30.

Tordina Katalin

szakmai munkaközösség

vezető